

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f.
 Fél évre 5 K — f.
 Negyed évre . . . 2 K 50 f.
 Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:
 3 hasábos petítor egyszer
 18 fillér, többszöri hirdetésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
 szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Wlassics-utca 52. sz.), az anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhivatalhoz (Ujváros-utca 25. sz.) küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Nyílt levelek. Népgyűlések.

(K.) A nagy politika fájáról hullanak a nyílt levelek. Tapasztalt, séles látókörű politikusok aggodalommal teljes lélekkel nézik a parlamenti élet elfajulását s miután az obstrukciós tábort szaporítani nem akarják, választóikhoz intézett levelekben mondják el nézeteiket a helyzetről. Gróf Tisza István az immár nagy nevezetességre vergődött ugrai levéllel vezette be a házszabály-reviziót s most levélben adják meg a választ a szabadelvű párt volt oszlopos tagjai.

Gróf Andrássy Gyula, Széll Kálmán levelei után Wlassics Gyula beszél esáktornyai választóihoz. Ez a levél ránk nézve különös fontosságot nyer azért, hogy kétségtelenül befolyásolni fogja vármegyénk közvéleményét.

A három politikus nézete megegyezik abban, hogy a házszabályokat módosítani kell, hogy a technikai obstrukciótól megkell szabadítani a magyar parlamentárizmust, de nem tudnak egyetérteni a többséggel s a kormánnyal abban, hogy ezt az üdvös szándékát az eddig érvényben volt formák keresztül törésével vigye keresztül. Egyetértenek továbbá abban is, hogy a képviselőháznak a Dániel-féle indítvány elfogadását kimondó határozatát, amelyet törvénytelennek tekintenek, legitim határozattá a választók többségében megnyilvánuló nemzeti akarat sem teheti.

Elméleti szempontból ez elvitathatatlan igazság, amelyet a többség sem von kétségbe. De a parlamenti többség, amelyé hatalom, nem is elméleti igazságokkal igyekszik indokolni magatartását, hanem a végszükség kényszerével. Nem vitatja, nem is vitathatja senki, hogy ama bizonyos november 18-iki határozat törvényes, helyesebben mondva szabályszerű formában jött létre; csak ahoz ragaszkodnak, hogy azt a politikai raison megkövetelte.

A két felfogás teljesen ellentétes. Azokat kiegyenlíteni nem lehet. Vagy az egyik, vagy a másik nézetnek győznie kell.

Ezideig egyik politikusunk sem próbálkozott meg avval, hogy a kibontakozás útját megjelölje. Még Széll Kálmán sem, a nagy pacifikátor, akinek kormányzása békeszerzéssel kezdődött s az obstrukció iszapjába fult bele. Kijelentette, hogy nem

talál teret politikai működésének s nem tud beleilleszkedni a mai pártkeretekbe. Meghasonlott előbbi pártjával, az egyesült ellenzékkel pedig nem támogathatja múltjánál fogva. Gróf Andrássy Gyula erőszaknak tekinti ugyan a Dániel-féle javaslat elfogadásának módját, tiltakozik az ellen, hogy a formák megsértésével létrejött javaslat jogforrássá váljék, de hogy miképpen lehetne és kellene az óhajtott házszabálymódosítást keresztülvinni, erre nézve nem tájékoztatta a kibontakozás útjait kutató közvéleményt.

Wlassics Gyula azonban határozott utat jelöl meg. Nem az ellentétek lehetetlen kiegyenlítése az, hanem egy kerülő út, másik forma, amely azonban feltétlenül alkalmas legalább arra, hogy a közvéleményt megnyugtassa. Hogy a revízió keresztülvitelére alkalmas-e, az más kérdés.

Wlassics Gyula álláspontja az, hogy a szálásszabadságot biztosító, a házszabályokkal való durva visszaélést lehetetlenné tevő revíziót lehetőleg pártközi egyezés útján kell megkísérelni. Szükséges, hogy a módosítás alapelveit s főbb részleteit az ország ismerje. És ha ilyen eljárás mellett is obstrukció törne ki, akkor volna helye appellálni a nemzet akarására. A nemzeti akarat ítélete oly sullyal nehezednék mindenkire, hogy a házszabálymódosítás ellen újra obstruálni az erkölcsi lehetetlenségek közé tartoznának.

Ez Wlassics Gyula nézete, amelynek ntolsó konkluziója a gyakorlatban esetleg nem valósulna meg; mert amint ma a többség a politikai kényszerrel és racionál minden lépését meg tudja indokolni, épugy minden erkölcsi pressió mellett is az obstrukció az ellenállás folytatását az eddig használatban levő jelszavakkal mindig támogathatná. Ez azonban már olyan pessimisztikus felfogás, amelynek talán helye sem lehet olyan férfi állításával szemben, aki a parlamentet s annak tagjait és viszonyait régóta ismeri.

Wlassics Gyula levele megnyugtató hatással van a kedélyekre, mert bár élesen elítéli a többségi akarat érvényesülésének erőszakos módját, de megmutatja azt is, hogy nem olyan vigasztalan a helyzet, mint ellenzéki oldalon hiszik s kölcsönös méltányosság mellett igenis van békés,

vagy legalább is megnyugtató módja a revízióknak.

Nemcsak ellenzéki részről, hanem elismert tekintélyű szabadelvű politikusok is vitatják azt az álláspontot, hogy a mai helyzet új választásokkal, tehát a nemzetre való appellálással nem orvosolható. A házszabálykérdés tisztán a parlament belső ügye s a harcnak ott kell eldőlnie a képviselőházban. Ez az álláspont azután sehogysem indokolja az akciónak a választók elébe való vitelét, a népgyűlésezést, a tiltakozó körmeneteket s a bizalmi és bizalmatlansági nyilatkozatok özönét.

Az én szerény nézetem szerint az utcán keletkezett bizalmi vagy bizalmatlansági nyilatkozatnak erkölcsi értéke egyáltalában nincs. Ebben a kérdésben pedig értelme sincs. Mit fog javítani, vagy rontani a helyzeten a nép lelkesedése, felbuzdulása, akár harminc kerületnek a kormánytól való elfordulása? A viszály magva a parlamentben van, ott vannak a kibontakozás eszközei is.

Rekedtre éljenezhetünk, tiltakozhatunk az utcán, ívszámra küldhetjük az üdvözlőleveleket és lesajnálásokat, mégsem tudunk sem békét, sem kibontakozást teremteni, ha az urak ott fenn nem akarják azt megtalálni.

A népgyűlésért nem lelkesülünk sem pro, sem kontra. A vox populi most nem tud dönteni s ezt a kérdést nem is fogja eldönteni soha,

A jövő kétségekkel van tele. Egy azonban bizonyos. A parlamentárizmus elfajulásának kárát vallja a nemzet, a közélet, csak a reakció nem. A népszabadság lelke a parlamentben van s ha ez a lélek önmagával meghasonlik, a szabadság öntudatlan, magával tehetetlen élő halott. A lethargia is halál, a felbomlott egyensúly is az. Mind a kettő a caesarizmus útjait egyengeti.

Wlassics Gyula levele választóihoz.

Wlassics Gyula a esáktornyai választó kerület választóihoz a következő levelet intézte:

Igen tisztelt választóim!

Önök iránt tartozó kötelességem parancsolja, hogy föltárjam azokat az okokat, amelyek engem a szabadelvűpárt kötelékéből kilépésre indítottak. Az időpont (november 19.), melyben e lépést tettem, egymagában is megvilágítja a felfogást,

mely engem, ki egész politikai pályámat e párt kötelékében töltöttem, erre kényszerített.

Elmondja a november 18-iki ülésen történt erőszakosságot.

— Törvénytelen, tehát jogilag nem létező, senkire nem kötelező jogszabályt tettek — ugymond — a napirendre kerülő ügyekben hozandó képviselőházi határozatok alapjává. Ez nemcsak jogi lehetetlenség, hanem egyúttal oly szerencsétlen tény és precedens, mely ebben az országban az állam és jogrend felforgatására vezethet, mely megrendítheti a magyar nép kebelében a törvénytiszteletet és oly nagy erkölcsi és eszményi kárt okozhat a jogrend sérthetlenségében, melynek következményei kiszámíthatatlanok. Én bizom nemzetem értelmiségében és komolyságában, és kérem is arra, hogy a polgároknak a törvény és jogrend iránt köteles tisztelete meg ne lazuljon és ezt senki, ha összeütközésbe jő a jogrenddel, magára nézve mentségül ne tekintse. Ez a tény különben is önmagában hordja semmisségének feltételeit.

Ameddig a kormányelnök úr azt tűzte ki célul, hogy a házszabályokat módosítsa: ebben a céljában egyetértettem vele. A házszabály módosításának szüksége pártkülönbség nélkül általános követelmény. A mérték iránt lehetnek eltérő vélemények, de általános meggyőződés, hogy attól az áldatlan állapotól, hogy a Ház egy kis töredéke megakaszthassa a parlamenti munkát, meg kell szabadítani a magyar parlamentárizmust, mely alkotmányunk tengelye. Ez oly elementáris óhaja a közvéleménynek, mely teljesíthetetlenül nem maradhat. Ha volnának mégis olyanok, akik a mai házszabályt változtatlanul fenn kívánák tartani, azok fölött igazán napirendre térne a közvélemény megnyilatkozásának ereje.

De arra nem gondolt a miniszterelnök úr, hogy ha a magyar közvélemény elfordult is a szertelen obstrukciótól és erős falanxként áll a házszabály oly módosítása mellett, mely lehetlenné tegye, hogy még folyó ügyek se tárgyalathassanak a parlamentben: nem ragadta el ez a teljesen jogos hangulat annyira, hogy a jogrend alapvető feltételeit, a jogelv sértettségébe vetett hitet rakja arra a máglyára, melyen életet akarják a túltengő obstrukciót. Feledte, hogy ennek a hazának a függetlensége, szabadsága, alkotmánya nem a nyers erő hatalmán nyugszik, hanem a törvények erkölcsi erejében.

Azt fejtegeti Wlassics, hogy az exlex állapot, melyre Tisza mint precedensre hivatkozott, nem igazolja azt, hogy a Ház határozathozatalainak törvényes kellékeit forgassa fel Tisza erőszakosan, jogellenesen.

Az ugynevezett exlex állapot — folytatja — melynek rendes, normális, törvényes voltát senki sem állítja, éppen nem szolgálhat precedensül, vagy mentségül arra, hogy a képviselőház határozatokat hozzon a házszabály világos és határozott félretételével. Amely kormány az események kérlelhetetlen végszüksége folytán oly feltételek mellett folytatja a különben fennakadt, és ezt a fennakadást semmiféle más módon el nem hárítható kormányzást, hogy a képviselőházat együtt tartja, minden nap minden tényért felelősségre készen áll, hosszabb időre még el se napolja a képviselőház üléseit, midőn a multban már megállapított költségvetés keretét tartja irányadónak, midőn a miniszteri felelősség, és nek minden következményeivel, tehát a politikai és büntetőjogi felelősség egész súlyával helyt áll kormányzati intézkedéseiről, — az egészen más, mintha a házszabály világos és határozott félretételével az elnök jogszabályok alkotásának alapjául szolgáló határozatot hirdeti ki, mely a határozathozatal egyetlen kellékének sem felel meg, és a mely törvénytelen határozatot nem tehet törvényessé még a választók többségének nyilatkozata sem.

Az elkövetett törvénytelenesség nem biztosítja a „salus reipublicae“-t, mert ha csak a nemzet választói a maguk összeségében nem helyeslik az elkövetett jogsértést, ha akad az új Házban tiz képviselő, ki a november 18-iki házszabályt törvénytelenessége miatt nem létezőnek tekinti, nyugalom a Ház tanácskozási rendjében nem képzelhető.

A képviselőház törvénytelen határozatát legitim határozattá a választók többségében megnyilvánuló nemzeti akarat se teheti. A határozat illegitim marad azután is. A „Quod initio vitiosum est“ . . . árnyéka reáborul és a törvénytelen-séget csak maga a Ház hozhatja helyre, ha

semmisnek nyilvánítja. A választóközönségben megnyilvánuló akarat nem fedhet be semmiféle törvénytelen-séget. Nem fedheti be, — hogy egy példát hozzak fel, — egy miniszter törvénytelenül kiadott rendeletét sem, hiába szavaz neki bizalmat a nemzet összesége, a bíró van hivatva konkrét esetben eldönteni: törvényes vagy törvénytelen-e a rendelet.

Két megjegyzésre kell kitérnem. Az egyik az, miért nem akadályozták meg a november 13-iki esemény után kiléptek már előbb az ugynevezett »erőszak« politikáját.

Erre az a válaszom, hogy én se hittem, más se hitt a kiléptek közül abban, hogy az erőszakos lépés föltétlenül bekövetkezik. Föltehet-tük, hogy az taktikai fegyver csak, melyet Damokles kardjaként kezel a miniszterelnök úr. Annál inkább feltehetjük, mert hisz ugyanezen év márciusában is visszavonta a rendkívüli eszközök igénybevételére szóló javaslatát, és ez már bevált a béke megszerzésének eszközéül. Ily helyzetben, midőn a kitűzött célt, t. i. a házszabály revízióját óhajtottuk, a beavatkozásnak nem volt jogosultsága. Követtem is őt és követte mindegyik a kiléptek közül a jog útjának utolsó állomásáig. Azt pedig sohasem titkoltam, hogy az erőszakos lépés elválaszt bennünket a célhoz vezető uton.

A másik megjegyzés, melyet Széll Kálmán és Andrassy Gyula gróf kilépését igazoló nyílt levelekre hallottunk, az volt, hogy a kibontakozás útját a két államférfi nem jelölte meg.

Széll Kálmán letette mandátumát. Világosan megmondta, hogy politikai működésre nem talál teret. Ezt az elhatározást mélyen fájlatjuk, de megérdemli, hogy azt mindenki tisztelettel vegye tudomásul.

Andrassy Gyula gróf ellenben kijelentette, hogy kettős célnak fog szolgálni.

Az egyik az, hogy a formák megsértésével létrejött határozat ne váljék jogforrássá.

A másik cél az, hogy a nemzetnek nap-nap után mind hangosabban nyilvánuló azon akarata, hogy a házszabályok a szólásszabadság megóvásával módosíthatassanak, érvényesüljön.

Ennél többet ez idő szerint alig mondhat az, aki, mert meggyőződése tiltja, hogy a most küzdő táborok bármelyikéhez csatlakozzék, néhány rokonfelfogású képviselővel pártönkivüli állást foglal el. Nyilatkozata világos, hogy első feladat a megsértett jog reparációja és soha és semmi szín alatt más nem, mint a parlamentárizmus megengedett eszközeinek igénybevétele.

Nekem is kötelességem választóimmal szemben megjelölni az utat, melyet követni akarok.

A miniszterelnök úr — mint többszörös kijelentései tanúsítják — elhatározta, hogy merész koncepcióját és ennek következményeit teljes eréllyel keresztül viszi. A november 18-iki határozati javaslatot érvényesíteni akarja. Ezen az alapon több törvényjavaslatot óhajt keresztül-vinni, mi kétségtelenül az erőszakos lépések egész sorozatát feltételezi.

Ezt az utat nem követem, nem követhetem. Az erőszak első alkalmazásánál levontam magamra nézve a következményeket.

A másik ut az, melynek határjelzői e néhány pontba foglalhatók:

Az első feltétel az, hogy a november 18-iki határozat jogforrás nem lehet.

A másik az, hogy a szólásszabadságot biztosító, a házszabályokkal való durva visszaélést lehetlenné tevő revízió lehetőleg pártközi egyezés útján jöjjön létre.

Szükséges mindenesetre, hogy ismerje meg az egész országot azokat az alapelveket és főbb részleteket is, melyeket a végleges házszabálymódosítás tartalmazni fog.

Ha ilyen eljárás mellett is a házszabály-revizió ellen obstrukció törne ki: akkor van helye apellálni a nemzetre, hogy nyilatkozzék meg a nemzeti akarat, hogy azt a zászlót kívánja-e szolgálni, mely lehetővé teszi, hogy egy kis töredék technikai obstrukcióval megakaszthassa a Ház munkarendjét, vagy azt a zászlót, mely biztosítani akarja nemzeti létünk palladiumát: a parlamentárizmust.

A nemzeti akarat ítélete itt oly súllyal nehezedik mindenkire, hogy a házszabály-revizió ellen újra obstruálni az erkölcsi lehetlenségek közé tartozik, de a már törvénytelenül létrejött képviselőházi határozat törvényessé tétele végett nem szabad a kormányt és a nemzetre apellálni, mert olyan verdiktet hívná fel a választók több-

ségét, melyet az a magyar alkotmány értelmében meg nem adhat.

Nem tudok más utat, mint a jogelv helyreállításának útját. Nincs más eszköz, mint a parlamentárizmus megengedett eszköze.

Ez az ut, mely megnyugvásra vezet, de nem az, hogy törvénytelenül létesítsenek egy ideiglenes házszabályt, ennek drákói szigorával, kiltásokkal, kivezetésekkel s megcsontított parlamenttel szavszassák meg a Ház rendjét, a végleges házszabályt, pénzügyi felhatalmazást és egyéb törvényjavaslatot.

Ezzel nem lehet elérni mást, mint elkeseredettséget, visszavonást, az állami jogrend nagy erkölcsi értékeinek megcsorbítását, a jogok és kötelességek összhangjának megzavarását.

Ebben a politikában nem kívánok részes lenni. Eljárásomat önök vannak hivatva megítélni.

Ítéletüket nyugodtan várom.

Kelt Budapesten, 1904 évi november hó 28.

Hazafiai üdvözzel

Wlassics Gyula.

Járványok.

Zalavármegyének nagyon sok községében évről-évre megjelenik a skarlata s a difteritis. A mult hetekben Zalaapátiban, Alsópáhokon s a keszthelyi járás több községében fordultak elő vörheny megbetegedések, Zalaegerszegen difteritis.

A modern hygiénia, amely bacteoriológiát ismer, tudja és bizonyítja, hogy a ragályozás bacillusok, mikrobák és egyéb betegségtermelő szervezeteknek egyénről-egyénre való áttelepítési útján jön létre; tehát a modern egészségügyi rendszert a védekezésnek teljesen ellenkező módját alkalmazza, mint pl. egy nagy tudásról híres orvos in illo tempore. Ha valamelyik gyermek fertőző betegségbe esett, hozzátartozói rögtön a beteg mellé internáltattak, hogy egy füst alatt, egy vesződséggel, egyszerre essék át valamennyi a nyavalyán, mikor ugyanis holt bizonyosra lehet venni, hogy rájuk is átragad. És a nagy tudású doktor eme rendelkezését minden család mukkanás nélkül végrehajtotta, elszenvette.

A modern egészségrendőri intézkedés a szigorú elkülönítést írja elő. A fertőzőt gyermek elkülönítendő és ápolójának a külvilággal érintkezni szigorúan tilalmas — volna.

Mert hát, egy német közmondás szerint, itt van a kutya eltemetve.

Ebben a szerencsétlen országban, ahol a hidegvérű ménék és melegvérű kancák idillikus viszonyról egyetlen vármegye gyűlésen többet szónokolnak, mint a közegészségügyről egy teljes esztendőben, ebben a szerencsétlen országban az államhatalom törvénybe foglalt intézkedések helyett rendeletekkel kormányoz. Természetes, hogy egy rendelet legelőször is abban különbözik a pótolni szándékolt törvénytől, hogy míg az utóbbi bizottságok, ankétek és az országgyűlés tárgyalásainak retortáin át szűrődik tisztábbá, világosabbá, addig a rendelet egyetlen embernek, a megbízott referensnek, vajmi gyöngye ellenőrzés mellett készített, s a készítő speciális egyéni felfogását visszatükröző és az egész országra rátkunált felfogásának a szüleménye. Már pedig, hogy az emberi bölcsesség mily szűk határok közt mozog, mily egyoldalú és gyarló, — ezek a rendeletek gyakran és esalhatatlanul tanúsítják. Eminenter a járványok dolgában.

A vörheny súlyosabb lefolyású kóralakjainak leggyakrabban előforduló kísérői a vesék megbetegedése és a dyphteria.

A dyphteria! Minden rémek közt a legfélelmesebb réme a szülőknek — valamikor. Még a halál angyalai közt is a primipilus!

A vörheny lázzal, torokfájással indul. A gondos orvos folyton vizsgálja a beteg torkát, nem jelentkezik-e az indiai fojtogató thug, a dyphteria. Mert ha igen, akkor jogában van egy belügyminiszteri rendelet értelmében még rendőri karhatalom igénybevétele mellett is a vörhenyes dyphteria-betegét a fertőző kórházba bezáratni.

De arra, hogy a dyphteria szülőanyjával, a vörhennel fertőzött beteget bezáratassa a kórházba dyphteria nélkül, és ez által a további infekciónak gátat vessen, arra nincs joga, ha-

talma, mert erről nemesak hogy törvény, miniszteri rendelet nem intézkedik, hanem ellenkezőleg, ez érdembeni felterjesztésre kiadott miniszteri rendelet elutasítólag ítélkezett.

Ezen böles intézkedés fölött nem óhajtunk superböleselkedni; elvégezték, el is végzik azt arra hivatottak.

Ilyen körülmények közt nincs egyébre joga a járványt ellenőrző hatósági orvosnak, mint hogy saját szakállára szigorúan próbálja meg az elkülönítést minden egyes beteggel bíró házban. A mi hatósági orvosaink a járvány alkalmával elkövetnek emberileg minden telhetőt ez érdemben. Elrendelik, ellenőrzik a beteg elkülönítését és a házbellekre rárendelik a házi fogságot. A legmodernebb, biztos fertőtlenítést folytatják.

És mi a következménye éjjel-nappali szorgalmuk és igyekezetüknek, kitűnő rendszabályainak, a fertőzést terjedésében megakadályozni szolgáló óvintézkedéseiknek?

Csak egyet példaként emelünk ki. A szabó, kinek egyetlen lakószobája egyúttal műhelye is, a vörhenyes beteg ágya mellett, a beteg szoba bacillusokkal szaturált levegőjében varrt ruhát haza viszi a kundsafthoz, és persze tudtán kívül mellékel prezentbe a ruhákban egy család fertőzésére éppen elegendő bacillust. A hivatalnok otthon dolgozik, s nem a hivatalában, nehogy a feleket fertőzze, de már 6 hétig kávéházba, vendéglőbe nem járni, emberek közt nem élni tiszta abszurdum, ergo amit a hivatalban nem fertőz, — öntudatlanul s szándéka ellenére elvégzi a nyilvános helyeken. A beteg gyermek mellől a eseléd megy a boltba, mészárszéke, pékhez, végigválogatja, ropogatja az árut, hust, zsemlyét — s ott felejt az utána következő fertőzéséhez éppen elegendő anyagot. Hogy a »frizér kisasszony« nem tudja megállani, hogy azt az aranyos Katát meg ne csókolja, mikor »ollan helessen« tekszik az ágyában s nincs semmi baja, csak az a doktor makaeskodik, s nem engedni felkelni, (persze a Kata most kopik, mikor az érintésétől is fertőzés lesz!) s hogy a szomszédban a kis Böskét a frizér kisasszony 5 perc múlva szintén megcsókolja, »mert ez is ollan helessen« s a cuppantásával odaragaszt egy esomó lehámlott bőrport, — eltekintve, hogy önmagát is fertőzheti, — ezek laikus által is könnyen akceptálható mindennapos dolgok.

És mit szólunk a betegszállításról? Ha a gyerek megbetegszik, a szülők bepakolják dunyha közé a szekérre és behozzák az orvoshoz. A városban sokszor leszedik a kis martirt valami ismerősnél, vagy bevviszik a koresmába melegedni, esetleg órák hosszág álldogálnak szekerektől az orvos lakása előtt.

Mi mindezekből a tanulság? Először is a mi hatósági orvosaink legjobb indulatú fáradsága tökéletesen céltalan. Másodsor — és ez a fő — a népet nevelni, oktati, tanítani kellene mindarra, amit nem tud s mi neki hasznára válik.

Népies közegészségi szabad lyceumot kellene országszerte alakítani, vándorapostolokkal, kik a népnek, népies nyelven felolvasást tartanának nem a »Termopylei hét vértanú és a végzetes héringesuszpájz« félekről, hanem — és ez a harmadszor — olyanokról s kizárólag azon dolgok s intézkedésekről, melyeket nem is akar tudni, megismerni, betartani, végrehajtani s a melyeket épp úgy, mint a közönség egyéb legvitálisabb érdekei és hasznainál látjuk — törvényes uton, törvénnyel, szigorú rendeletekkel a hatóság által végrehajtandó s ne csak papíron levő rendeletekkel reá kell kényszeríteni, még bracciummal is, és főleg minden egyes esetben kivétel nélkül.

Végre pedig a drága pénzen felállított népkönyvtárak mai tartalmát, a klasszikus regényeket és exotikus utleírásokat drága, finom bőrkötéseikkel együtt adják el az antiquariusoknak, s töltsék meg minden falu, minden puszta felállítandó, valóban s nem csak névleges népkönyvtárakat a nép nyelvén irt, s az ezerfelé nyavalyák ellen való védekezésre tanító rövid munkákkal. S tegyék kötelességévé, lelkiismereti kötelességévé a papnak, jegyzőnek, tanítónak, körorvosnak, hatóságnak, hogy a népet rávezessék ezeknek az olvasására.

Addig pedig kár minden lépésért, orvosaink nagytudású, lelkes igyekezetéért, fáradozásáért, rendszabályaiért, minden intézkedésért. Punktum.

Emlékeztető.

Ritka szerencsés ez a mi városunk, ilyen alig akad vármegyében. Csak szerencséről beszélhetünk akkor, amikor az idej mindent égető szárazságban is egy-két vidéki kisebb tüzesetet leszámítva alig volt tűzoltóinknak mit oltani.

Már azt is gondoltam, hogy e szerencsét Szent Flórián különös pártfogásának köszönhetjük, ki hálás azért a gondosságért, amelyet a szépítőegylet ez évben reá fordított városunkban álló szobrára.

A gondviselés keze játszik a dologban, mert tűzrendészetünk még ma is oly gyarló, hogy a nagyobb veszélyek elhárítását legjobb akarattal sem foghatjuk reá, hogy ezt a nagy szerencsét a tűzrendészet jóságának, körültekintésének, avagy tűzoltóságunk használhatóságának köszönhetjük.

Nem akartam a tűzoltóság kérdését a nagy nyilvánosság előtt szelöltetni, de akik beavattak tűzoltóságunk dolgaiba, azok elismerhetik, hogy türelmem és azok türelme, kik ezen cikk nyilvánosságra hozataláért sürgettek, elég hosszú és nagy volt.

Ez év elején e lapok hasábjain fel lett tárva tűzoltóságunk minden baja, kérve volt akkor a vezetőség, hogy ezeken az égetően sürgősen orvoslandó bajokon minden felhasználható eszközzel segítsen.

E cikk megjelenését követő gyűlésen a vezetőség minden baj orvoslását megígérte, úgy tudom, hogy eziránt a városnál a kellő lépések is megtétettek, honnan a támogatásra határozott ígérést is tetetett.

Mi történt ez óta a bajok megszüntetésére? Semmi.

Pedig a közgyűlésen egész programot hallottunk.

Hogy a programból mi teljesült, adják meg rá a választ az illetékes tényezők, én csak a kérdést teszem fel.

1. Szeretett-e be új szivattyú, vagy a régiéket lettek-e jókarba helyezni?
2. Használható-e a régi tolólétra? ha nem, van-e helyette új?
3. Vett-e az egyesület csak egy tűzoltáshoz szükséges eszközt? (létrát, fejszét, kapaesot.)
4. Van-e a tűzoltóságnak rendelkezése alatt ló, vagy vonó erő tűz esetén?
5. Rendeztetett-e a tűzjelzés kérdése?
6. Ki van-e képezve a tűzoltóság, hogy hivatalának megfelelhessen?

Ez utóbbi kérdésre én is felelek és azt mondom: nincs, és hivatalának a vész idején még nem felelhet és nem is tudhat megfelelni, 1-ször azért, mert kiképzését nem szakember vezeti; 2-szor mert a kinek a gyakorlatok tartása kötelességében volna, minden módon és ürügy alatt arra igyekszik, hogy a gyakorlatok minél ritkábbak legyenek és rövid ideig tartanak.

Gyakorlat és tanulás nélkül pedig még senki semmit el nem sajátított.

Nem szeretem az egyesületek mizériáit a nyilvánosság elé vinni, de mentsem az, hogy személyesen is megtehettem mindent ezen türelmetlen állapot megszüntetésére, de kerékkötő mindig akadt.

Lelkemben megvagyok győződve arról, hogy azok az egyének, kik soraim miatt magukat találva érzik, a legelkeszebb hivei a közügynek, de másik gondolatom az, hogy a célt és a köziránti kötelességet ugyan ismerik, de mód és eszköz megválogatásában nem a helyes utat követik mert a tűzoltóság körébe vágó tetteket halogatni veszélyes, itt csak percekről lehet szó.

Emlékeztetem és kérem a vezetőséget, kövessen el mindent, hogy a tűzoltóságot úgy szerelje fel és képezze ki, hogy az nemes és magas szentes hivatásának a vész perceiben megfelelhessen, mert eljöhét az az idő, midőn fel fog vettetni az a kérdés: eleget tettünk-e önként ember-társaink iránti szeretetből elvállalt kötelezettségünknek.

Óhajtom, hogy igennel felelhessünk.

Egy tűzoltó.

Karcolatok.

(Kortekedes a vármegyén.) Vasvármegye alispánja kemény szavakkal ítélte el a kortekedésnek azt a fajtaját, amely a vármegyei tisztviselők választása alkalmával folyik. Egyenesen kimondta,

hogy a szavazatok gyűjtése a tisztviselői állások tekintélyét ássa alá.

Igy van! Vasvármegye alispánjának feltétlenül igaza van s bölesen cselekszik, ha a kortekedést korlátozni akarja. Mert teljesen megszüntetni, kiirtani nem lesz képes. Sokkal tágabb tere van a kortekedésnek, sokkal jobban beleette már magát a közéletbe a voksok után való hajsza, semhogy azt ki lehetne törölni a vármegyei intézmények sorából.

A választási küzdelmekkel már ez együtt jár. De van a kortekedésnek százféle módja, amelyek közül ha a tisztességesebbeket megtartjuk is, még nem árt a tekintélynek s nem méltelyezi meg a közéletet.

Azonban amint a képviselőválasztások tisztasága nem éppen a jelöltektől, mint inkább a választóktól függ, akik feltétlenül megkövetelik a fuvardíjat és a „szokásos vendéglátást“, úgy a vármegyéből sem lehet kiküszöbölni a kortekedést a tisztviselőknél addig, amíg annak a törvényhatósági bizottság tagjai nem vetnek gáttat. Hiába inti le az alispáni rendelet a tisztviselőket, ha a választók ugyyszólván megkövetelik a kunyorálást; ha a vármegyei szolgálattában csak erőszakos kortekedéssel, megalázkodással s minden megfogható befolyás érvényesítésével lehet boldogulni.

Nem szükséges a messze multba visszatekinteni, hogy az elszomorító példák egész sora tolatkodjék az emlékezetbe.

Amikor választás szerepel a tárgysorozatban, megmozdulnak a vármegyék. Mert mozgatja őket a kortekedés. Aki azután kíváncsi az indokokra, amelyek alapján a voksok kialakulnak, nagyon hamar rákad a közbizalom forrásaira. Ki miért szavaz X. Y. jelöltre? „Mert az kért meg legelőször.“ „Levelet irt.“ „Az apja régi jó barátom volt.“ „A sógoromnak unokatestvére a felesége. Csak nem szavazhatok az atyámfia ellen?“, Ezen indokok mellett a legmúltányosabb gondolkodókat még az az egyetlen helyes indok vezeti, hogy a „legrégibb szolga“ mellé csoportosulnak. Azt azonban, hogy valaki azért szavazna a jelöltjére, mert tehetséges ember, megbízható, jó tisztviselő, bizony csak nagyon kevés higgadt öreg urtól hallottam, akiknek agyában az élettapasztalat megérlette már azt a gondolatot, hogy a vármegye nem arra való, hogy a jó kortekedések beneficiumot osztogasson s a hivatal nemesek asylumnak való hely, ahová a hajótöröttek az utolsó kis ladikon bevezessenek.

A régi világ kortekedésében volt valami felemelő. Mikor a megtiszteltetést, a nobilis officiumot osztogatta a közbizalom s a közhatalmat ruházta az ő választottjára, akkor még háttérbe szorultak, nem is léteztek azok az önző érdekek, amelyek ma a választásokat mozgatják. Szóval a kenyérharc és a kenyéririgység nem vegyült bele a küzdelembe. És a kortekedésben is mindig a tekintélyi érv jutott diadalra, amely uralta az egész közéletet. A régi vármegyei életben mindig a közbizalom kereste fel a jelöltet, ma a jelölt keresi a közbizalmat.

A mai kortekedésben nincs semmi felemelő; csak megalázás van. Az eredmény mindig keserűség. Aki érdemeket szerzett, annak érdemeit fitogtatni kell, mint Coriolanusnak a sebeit. Ha elbukott, örökre bennmarad a lelkében egy fulánk, amelynek szurása arra emlékezteti, hogy nem érdemes önzetlenül dolgozni a dohos hivatalban; többet ér a barátkozás, a buesura, névnapra járás, mert ott terem a siker és a diosőség.

Az egész kortekedési rendszernek könnyen elejét vehetnék a törvényhatósági bizottság tagjai, ha nem engednék elszaporodni az önjelölteket s nem ígérnének senkinek sem előre szavazatot.

Az a házalás, levelezés, amely választások előtt folyik, határos a komikummal. Sokszor a még majd csak megüresedendő állásokra évekkel előtt folyik a szervezkedés. A barátságos vállveregetéstől a kunyorálásig minden eszköz ki van merítve, ha arról van szó, hogy valaki a hivatalos ranglétrán egy fokkal feljebb hágasson. És mennyi érdek, mennyi nyílt és titkos kapocs, mennyi barát sziveség érvényesül, sokszor a köz rovására, s a közügy méltóbb szolgáltnak hátrányára.

Hja! Ilyen a háború! Ez a választás. Aki bírja, az marja. A közbizalom s a népszerűség szeszélyes, de egy-két áldozatért nem szabad sutba dobni az alkotmányos jogokat.

Igy szokták védelmezni a korteskedés szabadságát azok, akiknek arra nagy szükségük van. Mélyebben azonban nem néznek a dolgok fenekére. Nem az alkotmányos jogok gyakorlása a korteskedés, hanem a plutokráciának egyik hatalmas eszköze, amely árt a vármegyének, árt a tisztviselői karnak és árt a társadalomnak, amelynek békéjét felzavarja s az embereket egymás ellen bőszi.

Látott-e már valaki testvéri jóviszonyban élő családokat a választási hecek alatt egymással szemben állani? Mi lett a vége? Gyűlölség, soha el nem múló neheztelés, harag, örökös civakodás. Mert a korteskedés nevében belenyulnak a családi viszonyokba, felkavarják az anyagi kérdéseket, a személyes kvalitásokat lekicsinylik s nincs az a ballépés, az az apró fogyatkozás, amelyből fegyvert ne kovácsolnának.

Hírek.

A vármegyei közegészségügyi bizottság f. hó 3-án Deák Mihály bizottsági elnök elnöklésével ülést tartott, amelyen tárgyalta első sorban a Gelsén felállítandó gyógyszerár ügyét. Tekintve, hogy a községi képviselőtestület egy része is a gyógyszerár felállítását ellen van, a közelben levő pacsai gyógyszerár fennállása pedig a Gelsén felállítandó gyógyszerárral veszélyeztetné s a gelsei körorvos egyébként is kézi gyógyszerárral rendelkezik: a bizottság Gelsén gyógyszerár felállítását nem javasolja. — A balatonfüredi fürdő szabályzat a belügyminiszterium részéről nyilvánított követelményeknek megfelelőleg átdolgoztatván, az így elkészült szabályzatot jóváhagyás végett a bizottság be-terjeszti a törvényhatósági közgyűléshez. —

Beható és élénk tárgyalás alá vette a bizottság Malatinszky Ferenc törvényhatósági bizottsági tagnak a Zalamegyei Gazdasági Egyesület közgyűlésén beadott indítványát, hogy a körorvosok fizetésének rendezésével kapcsolatban a gazdasági cseléd- és munkás pénztár ügye úgy a gazdaközönség, mint a cselédek érdekeinek megfelelő módosítást nyerjen. A bizottság a vármegye közgyűlésének javasolja, irjon fel a belügy- és földmivélsügyi miniszterhez az iránt, hogy a mostani cseléd- és munkás pénztár oly irányban módosíttassék, hogy ne csak maguk a cselédek, hanem családtagjaik is a megfelelő gyógykezelésben részesíttessenek, továbbá az elaggott és munkaképtelenné vált cselédek megfelelő évi nyugdíjban részesüljenek és balesetek alkalmával a megfelelő évi járulékok úgy állapíttassanak meg, hogy a pörös eljárás kizárva legyen; végül úgy a cselédek, mint családtagjaik gyógykezelésénél megfelelő díjazás mellett a körorvosok bizassanak meg. — Mivel a körorvosi nyugdíjintézmény létesítése tárgyában a szeptemberi közgyűlésből a vármegye törvényhatósága már felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye ily irányú megkeresését tudomásvételre ajánlja a bizottság a vármegyei közgyűlésnek. — Kacorlak és Pölöskefő községek kérvényét, hogy egy első osztályú baba helyett mindegyik község külön-külön egy másodrendű bábát alkalmazhasson: a bizottság pártolóltag terjeszti a törvényhatósági közgyűléshez.

Főispánunk lemondása. A „Balatonvidék“ azt a hírt röptette szét a megyében, hogy Hertelendy Ferenc főispán állásáról lemond. A vármegye székhelyén azonban a lemondásról semmit sem tudnak s a híresztelés valami mende-moandaból eredhet.

A veszprémi egyházmegyében az elhalálozás következtében megüresedett somogyvári plebánia javadalmat *Hankóczy János* kaposvári segédlelkész nyerte el. — *Pachner László* ideiglenes adminisztrátor a somogyvári plebánia vezetésétől felmentetett és Somogykéthelyre helyeztetett át segédlelkésznek. — *Sandl József* somogykéthelyi segédlelkész hasonló minőségben Képosvárra helyeztetett.

Kinevezés. A győri kir. ítélőtábla elnöke *Bödy Aladár* a győri kir. ítélőtábla kerületéből

dijas gyakornokká, a m. kir. pénzügyminiszter *Talabér Lajos* keszthelyi adóhivatali gyakornokot adótisztte nevezte ki. — A földmivélsügyi miniszter *Schill Imre* gazdasági gyakornokot, *Schill Imre* helybeli róm. kath. kántor fiát, a breznóbányai földmives iskolától a kisbéri tejjgazdasági munkásképző iskolához kirendelte s ezen iskola vezetésével megbízta.

Udvari méltóság. Ő felsége a király *Festetics Tasziló* grófot magyar főpohárnokmesterei méltóságától felmentette és magyar főudvarmesterré nevezte ki.

A zalavármegyei egyesült ellenzék értekezlete. A zalavármegyei egyesült ellenzék november 28-án értekezletet tartott Zalaegerszegen a „Korona“ szálló emeleti nagytermében, amely értekezleten képviselve volt a vármegye mind a kilenc választó kerülete. Az értekezletet *Bosnyák Géza* üdvözölte, indítványára az értekezlet vezetésére felkérték gróf *Batthyány Erődt*, jegyzőül *Eitner Sándort* és *Háry Dezsőt*. Az értekezleten elhatározták, hogy december hó 6-án délelőtt 10 órakor a Kazinczy-téren népgyűlést tartanak; minden vidékre 2—3 bizalmi férfit választottak azzal a megbízatással, hogy vidékük közönségét képviseltesék a népgyűlésen. A népgyűlés szónokául *Zichy Aladár* gróf, *Darányi Ferenc*, *Eitner Zsigmond* és *Farkas József* vármegyei országgyűlési képviselőket kéri fel. Egyben elhatározták, hogy a december 12-én tartandó törvényhatósági közgyűléshez indítványt adnak be az iránt, hogy a közgyűlés a miniszterelnöknek bizalmatlanságot szavazzon. Együttal Budapestre az egyesült ellenzékhez üdvözlő táviratot küldtek. A bizalmatlansági indítványt már be is adták. A népgyűlést 6-án d. e. 10 órára tűzték ki a zalaegerszegi Főtérre. A népgyűlésre megjönnek gróf *Zichy Aladár*, dr. *Darányi Ferenc*, *Eitner Zsigmond*, *Farkas József*, *Holló Lajos*, gróf *Batthyány Tivadar* és *Gál Sándor* képviselők. A meghívókat, falragaszok alakjában, már szétküldték.

Eljegyzés. Dr. *Reményi Zoltán* Perlakon eljegyezte *Vajda Ilona* kisasszonyt.

A zalaegerszegi irodalmi és művészeti kör december hó folyamán tartja első házi hangversenyét, amelyen több zeneszám, felolvasás és szavaiat lesz. A hangverseny 15-én lesz.

A nagykanizsai irodalmi és művészeti kör igazgatósága legutóbbi gyűlésén dr. *Neumann Éde* főrabbit választotta meg az irodalmi szakosztály elnökévé.

Gyász hírek. Özv. *Czukeiter Józsefné* szül. dozmat *Horváth Mária* urnó meghalt november hó 29-én Légrádon 75 éves korában. A megboldogult Zalavármegye főszámvézőjének özvegye, *Czukeiter Lajos* első aljegyzőnek, *Czukeiter Béla* árvaszéki iktatónak, *Czukeiter Gyula* és *Czukeiter Gábor* m. kir. államvasuti tisztviselőnek, *Czukeiter Hermin*, *Kovács Gyula* légrádi jegyző nejének és *Czukeiter Mariska*, *Horváth Béla* felsőöri igazgató-tanító nejének édes anyja volt. Gyermekain kívül vői és menyei s tizenkét unokája gyászolják. Az elhunyt urnó magas kora mellett is életerős, jó kedélyű matrona volt s halála váratlan csapásként érte családját. Légrádra unokájának eljegyzésére utazott s az örömteljes izgalomtól szívzélhűdést kapott. Tetemét Zalaegerszegre szállították s itt helyezték örök nyugalomra. A koporsót nagy résztvevő közönség kísérte.

Skublies Gyuláné született *várbogyai Bogay Hermin*, életének 70-ik, boldog házasságának 50-ik évében Pusztadörögdon szívzélhűdésben hirtelen elhunyt.

Páslek József, Zalaegerszeg város egy régi polgára, meghalt 75 éves korában. Az elhunyt évtizedeken keresztül részt vett a város ügyeinek intézésében. Sokáig volt közgyám s az előjáróság tagja. Az utóbbi időben kizárólag gazdaságának élt s nagy szeretettel foglalkozott a szőlőműveléssel, amelyben teljes szakképzettséget szerzett. Zalaegerszeg legnagyobb szőlőbirtokosa volt s mintegy 60 kat. hold szőlőjét mintaszerűen kezelte. Az életerős férfi az utolsó évig szorgalmasan dolgozott, míg hónapokkal ezelőtt fekvő beteg lett és esütörtökön esendesen elhunyt. Tegnap temették el nagy részvét mellett.

Rovenszky György m. kir. államvasuti ellenőr 60 éves korában Szombathelyen meghalt.

Klein Lipót 1848-as nemzetőr hadnagy meghalt e hó 29-én Zalaegerszegen 77 éves korában.

Az elhunytban dr. *Obersohn Mór* zalaegerszegi ügyvéd apósát gyászolja.

Pályázat gyakornoki állásra. A zalaegerszegi pénzügyigazgatóság kerületéhez tartozó zalaegerszegi adóhivatalnál 800 K évi segélydíjjal javadalmazott gyakornoki állásra hirdettek pályázatot.

Bíróválasztás Sümegen. Nagy érdeklődés mellett folyt le november 26-án *Sólyomy Tivadar* járási főszolgabíró elnöklésével Sümegen a bíróválasztás. A főbíró által kijelölt három jelölt közül *Kis Antal* 278 szavazatot, *Balasics József* pedig 234 szavazatot kapott s így 44 szótöbbséggel *Kis Antal* választották meg bírónak, aki a szavazás eredményének kihirdetése után letette a hivatalos esküt, mely után köszönetet mondott a feléje irányult bizalomért és ígérte, hogy teljes erejével fog működni a város javán.

Régészeti lelet. Keszthely határában, a Zámor közlegelőn folytatott földmunkálatok közben a régi uttest mellett a földben kardot találtak. A penge elég ép; a markolat patinával bevont réz; a markolaton aranszálak vannak, melyek bizonyára a bojtból maradtak fenn. Az érdekes régészeti tárgyat a Balatoni Múzeumnak adományozták.

A Karácsonyfa egylet tea délutánja. A zalaegerszegi karácsonyfa egylet mult vasárnap rendezte első tea délutánját a Kaszinóban. Az első délután, ámbár nem volt olyan látogatott, mint vártuk, kedélyesség dolgában kitűnően sikerült. Otthonias, fesztelen hangulat uralkodott, amit fokozott a sikerült program. *Stöckl Adolfné* urnó két számot énekelt *Balázs Márton* tanár zongora kísérete mellett. Az énekszámokat a közönség megújráta s *Stöcklné urnó* szívesen megtoldotta egy kedves dallal a műsort. Ifj. *Czukeiter Lajos Arany Jánosnak* »Koldus ének« című költeményét szavaltá frenetikus hatással; *Udvardy Rafika* és *Udvardy Imre* pedig a »Walesi bárdok« melodráját adták elő. Úgy az előadás, mint *Udvardy Rafika* kisasszony zene-kísérete a leggondosabb tanulmányról tettek bizonyosságot. — A karácsonyfa egylet a tea-délutánokat 5 órától 9-ig tervezték. De 9 óra már rég elmúlt s a közönségből senki sem akart hazatérésre gondolni. Zongoráztak, énekeltek s a Kaszinó terme egy kedves családi szalon képét öltötte fel. A fiatalok azután hamarosan gondoskodott cigányról s elkezdődött a tánc. A közönség két órakor oszlott el. — Az estély jövedelme 73 korona volt. — *Kroszt János* ur által adományozott 10 koronát ezuton is megköszöni az elnökség.

A nagykanizsai izr. hitközség november hó 27-én tartotta *Grünhut Henrik* helyettes elnök elnöklésével rendes közgyűlést, amelyen az 1905 évi költségvetést állapították meg 96.249 K kiadással, 67.519 K bevétellel s így a hitközségi tagok által fizetendő felekezeti adóból fedezendő a 28.750 K hiány. A költségvetésben a felekezeti által fentartott elemi fiu- és leány, valamint a felsőkereskedelmi iskola 35.459 K kiadással szerepel 20.384 K bevétel ellenében úgy, hogy a három iskola fentartása a hitközségnek évenként 15.074 K-ba kerül. Az elhalálozás következtében megüresedett község-kerületi képviselővé az előirt titkos szavazással egyhangulag *Grünhut Henriket* választották meg.

A balatoni halászat. A Balaton halállományának mesterséges uton való szaporítására és nemesítésére az intézkedések folyamatban vannak. A Balatoni Halászati Részvénytársaság szerződésileg köteles évenként legalább öt millió süllő-ikrát és tizenkét meterméza kétnyaras, úgynevezett gyorsnövesztő pontyot a vízbe helyezni. A vállalat mintegy 75 millió ikrát volt képes a tó védettebb pontjain kihelyezni. A ponty beoecátás a napokban volt, amikor az ihárosi tógazdaságból beszerzett, átlag félkilós példányokat beeresztették, mely alkalommal *Baris Gyula*, a vízbirtokosok igazgatója teljesítette a ellenőrzést.

A vármegye napidíjasai. Az általános fizetésrendezés minden tisztviselőre kiterjesztette áldásait, csak a díjnokokra nem, akiknek pedig a változott életviszonyokkal szintén számolniuk kell. Vasvármegye most a saját jószántából igyekszik segíteni a napidíjasokon. *Bezerédj István* alispán szabályrendeletet dolgozott ki, amely szerint a négy középiskola elvégzése után alkalmazott díjnokok legalább három havi szolgálat után az alispán által véglegesítettnek. A

központhban a napidíj 2 K 40 f, a járásokban 2 K. Négy évi szolgálat után a központiak 60 f, a járásiak 50 f pótdíjat kapnak; újabb négy év után ugyennyit, de feljebb nem emelkedhetnek. A szabályrendelet nyugdíjat is biztosít a díjnokoknak, és pedig 10 évi szolgálat után 200, 30 év után 800 és 40 év után 1000 koronát. Betegség esetén a díjnokok három hónapig megkapják a fizetésüket.

A telefon. Végre hosszas vajadás után mult hét keddjén hivatalosan megnyitották városunkban a helyi távbeszélőt. Egyelőre csak a városban lehet egyes hivatalokkal, néhány intézettel s kereskedővel ezen az uton érintkezni, de remélhető, hogy nemsokára bekapcsolják majd az interurbán hálózatba Zalaegerszeget.

Szép óvációban részesítette az alsólendvai állami polgári fiúiskola tanári testülete november hó 26-án két derék kartársát *Iványi Andort*, aki hosszú és buzgó szolgálata után a jól megérdemelt nyugalomba vonult és *Murkovicz Jánost*, aki az alsólendvai polgári iskolánál negyed százada szolgálja a hazai népnevelés ügyét. Az ünnepély záradékául a „Korona Szálló”-ban társasvácsora volt, ahol az ünnepelteknek sok tisztelője és tanítványa gyűlt egybe.

A Körmen—muraszombati vasút ügye. A Körmen—muraszombati h. é. vasut engedélyese Vasvármegye törvényhatóságához újabb támogatásért folyamodott. A bizottság a november hó 28-án tartott közgyűlésen sajnálattal értesült arról, hogy a törzsrészvényekből még 240 ezer korona hiányzik, azonban anyagi erejét már túlhaladta az az áldozat, amit a vasut segélyezése ügyében hozott. Feliratilag fordul a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy tekintettel a fontos közgazdasági és nemzetgazdasági érdekekre, amiket a vasut szolgálni fog, kéri annak részére a legmesszebb menő és más helyi érdekű vasutaknak is juttatott 20 százalékos államszegélyt.

A népkönyha részére adakoztak: Veisz Samu (London), Klein Lipótné (Zalabér) 20—20 K; Hanty Károly 10 K, Faller József 5 K, Árvay Emilia, Schütz Sándorné, Weisz Ignác, dr. Rosenthal Jenőné, Varga Vilmosné, Berger Henrik, Gráner Gézáné 4—4 K; dr. Kele Antalné, Heinrich Vilmosné, Málits Józsefné 3—3 K; Mayer Jánosné, Trsztyánszky Ödön, Komlós Miksáné, Schvare Mórné, dr. Jámor Mártonné, Hangay Gézáné, Udvardy Vincóné, Csesznák Ödön, dr. Zarka Zsigmondné, Szirmay Béláné 2—2 K; Medgyesi Lajos, Pál Józsefné 1—1 K, mely kegyes adományokért hálás köszönetet mond a népkönyha és a szegények nevében dr. Isoó Jánosné. — A mult számban Rutich Józsefné urasszony adományát tévesen Rutich Sándorné név alatt tüntettük fel. A tévedést ezúttal helyreigazítjuk.

Katalin estély. A letenyi tanító-testület a kath. hitoktatókkal f. évi november hó 24-én jótékonyestül Katalin bált rendezett, a melynek tiszta jövedeleme 59 K 47 f volt. Felülfizettek: Bokor O. Manó 10 K, Choma Udón 8 K, Laskovits Ferenc 4 K, özv. Fenyőssy Ödön, dr. Csemesz Kálmán, Zakál Gyula, Reinesák József, Weisz Henrik, dr. Marton Imre, Olgyay Lajos, Fodor Vilmos, Deák István, Székely Sándor, Béla Mózes, özv. Folly Bernátné, dr. Hajós Sándor 2—2 K, Bognár Bálint, Kovács Tivadar, Erkingér István, Sulyok Gyula, Keszler Géza 1—1 K.

Elszámolás. A kath. legényegylet mulatságának anyagi eredménye: Bevétel 267 K 40 f; kiadás 175 K 72 f. Felülfizettek: Farkas József, N. N. 8.80—8.80 f, dr. Hány István 4 K, Herényi Ferenc 1.50 f, Fülöp János 1 K, Kovács Erzike 80 f, Mentés György 1 K, Sipos Antal 50 f, Strobel Jánosné 40 f, Göndöcs Antal 2 K, Horváth Kálmán 1.20 f, Varga György 2 K, Koreza József 2 K, Lakatos István 80 f, Mittli Sándor 2 K, Deák Mihály 2 K, Krosetz Gyula 80 f, Krosetz István 80 f, Königsmayer János 2 K, N. N. 80 f, Vörös Géza 60 f, Péterffy Sándor 1.30 f, Medvéssy József 50 f, Legáth Kálmán 4 K, Volper Pál 2.80 f, Singer Miksa 80 f, Vizlendvay József 2 K, Farkas Lajos 60 f, Pataky Pál 50 f, Bézsényi György 90 f, N. N. 50 f, Csesznák Sándorné 50 f, dr. Thassy Gábor 50 f, Gergác György 80 f, Szalay János 1.50 f, N. N. 80 f, Nagy József 60 f, Hoffmann Frigyes 1 K, Hisl Géza 80 f, Gasparics Sándor 1 K, N. N. 80 f, Fehér József 80 f, Unger Antal 2 K, Heigl János 80 f, Németh János 80 f, Kummer

Gyula 3.80 f, Klein Jakab 2 K, Ács Imre 60 f, Kelemen Mihály 80 f, Bukovits 60 f, Beck Mihály 80 f, N. N. 80 f, Dergáts Károly 60 f, Papp Alajos 80 f, N. N. 80 f, Varga Vilmos 3 K, Kun Vilmos 3 koronát. A nemes adakozóknak mint az ünnepélyen közreműködőknek és szerepelteknek összesen és egyenként őszinte köszönetét fejezi ki az egyesület elnöksége.

Gyűjtés a balatoni muzeum részére. A Balatoni Muzeum átiratot intézett a megyei ipartestületek elnökségéhez, hogy a kebelében levő iparosokat szólítsa fel, hogy gyűjtsék egybe az egyes iparágak által régebb időben alkotott céhek ládáit, ártikulusait, céhkorsóit és a többi már ugyis kallódásnak induló régiségeit.

Phylloxera zárlat. A földmivélsügyi miniszter vármegyénk keszthelyi járásához tartozó *Felsőszid és Vállus* községek szőlőit, ahol a phylloxera jelenlétét megállapították, zár alá helyezte.

Politikai olvasókör. Ilyen is lesz Zalavármegyében. Alsólendván a függetlenségi párt több tagja olyan olvasókör alakításán fáradozik, amelynek célja: a független Magyarország alkotmányának társalgás közben való alapos ismertetése; politikai, valamint társadalmi és közgazdasági kérdésekben egymást felvilágosítani; a község közgazdasági érdekeit szolgálni és a társadalmi életet kedélyessé tenni. — Így szól a program, amely politikát, függetlenségi törekvéseket, társadalmi és közgazdasági kérdéseket s a kedélyes társaséletet mind bele akarja szorítani az olvasókörbe. Bajosan fog sikerülni a társulás ezen új alakja.

Esküdtbírói elnökök ki rendelése. A győri kir. ítélőtábla elnöke az 1897 évi XXXIII. t.-c. 2 §-a alapján az 1905 év tartamára a zalaegerszegi kir. törvényszéknél szervezett esküdtbírói elnökévé *Staniszlavszky Adolf* kir. törvényszéki elnököt, elnökhelyettesé *dr. Frits József* kir. törvényszéki bírót nevezte ki. — A pécsi kir. ítélőtábla elnöke a nagykanizsai kir. törvényszéknél az 1905 év tartamára szervezett esküdtbírói elnökéül *Toth László* kir. táblai bírót, a nagykanizsai kir. törvényszék elnökét, helyetteséül pedig *Mikoss Géza* kir. táblai bírót jelölte ki.

Tűzek. Rózsás János lukafai lakosnál november hó 24-én adótarozás fejében végrehajts foganatosított A konyhában fánkütéssel volt elfoglalva a gazdaasszony s zsirt a tűzön hagyva a kénytelen vendég fogadására a szobába ment; ez alatt az izzó zsir meggyuladt, csakhamar lángba borította a házat, melytől tüzet fogott a szomszédos koresma épület is és mindkét ház földig égett. Alibánfán nov. 24-én tűz ütött ki Horváth Gyula, Kovács Antal és Kovács Károly gazdálkodók közös tulajdonát képező házban. Ezeknek a gyermekei ugyanis gyufához férközve, kimentek a pajtába, a hol tüzet raktak s ezzel magukra gyújtották a házat. A tűz által okozott kár 1839 K. Biztosítva voltak.

Jótékonyág. A sümegi jótékony nőegyesület választmánya nov. 30-án Kelemen Károlyné drné elnök vezetésével gyűlést tartott. Ezen az elnök tudatta a legutóbb történt segedelemeket, miket a gyűlés jóváhagyott. Azután az Édeskúth-alap 45 K alapítványát szavazták meg s kijelölték a segényeket, akik a tél folyamán két hetenkint segedelemben részesülnek. Tudatta az elnök, hogy az egyesület néhai elnökének, Székely Gusztávnának 400 koronás alapítványa jogerőre emelkedett, indítványozta, hogy ez összeg az örökható nevével alapítványként kezeltesse. A választmány a kegyeletes indítványt helyesléssel fogadta. Ugyancsak az elnök jelentette, hogy a helybeli takarékpénztár a kisdédóvó karácsonyfájára 60 koronát adott. A gyűlés meleg köszönettel fogadta az adományt s ugyane célra az egyesület pénztárából 20 koronát szavazott meg. A karácsonyi ünnep rendezésével az elnök vezetése alatt Mojzer Mariska jegyzőt, Sümegi Tivadarné, Darnay Kálmáné, Kovács Lászlóné és Gaboss Gyuláné tagokat bízta meg. Önkéntes adományokat szivesen fogad a rendezőség. Végül Mojzer Józsefné pénztáros indítványára kimondták, hogy az alapítványi pénzeket külön könyvben kezelik. Ezután az elnök megköszönte a jelen voltak érdeklődését s a gyűlést eloszlatta.

Fogbetegek figyelmébe. Med. univ. *dr. Vajda Márk* speciálista fogorvos e napokban fogorvosi rendelését rövid időre Zalaegerszegre fogja áttenni, amidőn is minden, a fogászati szakmába

vágó munkákat elfogad. Közlebbit a falragaszok fogjnak tudatni.

Papp Ferenc Amerikában. Papp Ferenc, Imrédy Pálnéval szerencsésen átjutott Amerikába. De aligha élvezhetik a szabadságot, mert a bevándorlási felügyelőség ott is nyomoztatja őket. Az amerikai rendőrség nem avatkozhatik a dologba, hanem a bevándorlási felügyelőség igen s pedig azon alapon, hogy a bevándorlási törvény tiltja, hogy rovott multú egyének Amerikába letelepedjenek. Marschall bevándorlási felügyelő nyomozza West-Virginia vidékén, ahol a szökevény pár le akar telepedni. Ha el tudják őket fogni, a francia rendőrségnek adják át, a mely viszont a magyar rendőrség kezére szolgáltatja a hirhede vált párocskát.

Késelés. Bedő József gutorföldi lakos egy u puskát vett Zalaegerszegen. Szerette volna kipróbálni, hogy lehet vele a vadat meglőni, ámde vadász területe nem volt, tehát sógora, Csizmadia Cyörgynek a hegyen levő birtokára ment szerencsét próbálni. Csordás Károly és atyja meglátták, hogy Bedő puskával az ő vadászterületükön jár, eléje állottak s puskáját elakarták venni. A dulakodás közben Csordás Károly késével Bedőt mellbe szurta. A sérülés veszélyes, mert a tüdő is meg lett sértve.

Váltóhamisító. Mult hó 28-án Bolla Antal raposkai lakos egy váltót értékesített a tapolezai régi takarékpénztárnál. Azonban az intézet észrevette a váltó hamis aláírását, esendőrért küldött és Bollát letartóztatta.

Vitás füzes. Festetics Jenő gróf tulajdonát képezi már régi időtől fogva Szemenye község átellenében, Muraközben a Mura partján elterülő mintegy 25—30 holdnyi füzes. Az uradalmi tisztikar ezen területet is a szokásos módon, árverés után akarta most november 28-án bérbeadni, mely célból Kájzer Lajos grófi titkár, Kovács főerdész és Farkas Lajos grófi tisztek mentek ki a központból az árverést megtartani. Természetesen az árverés ideje előre ki volt hirdetve a környékbeli községekben. Az árverésre kivonult tisztikar nagy meglepetésére az árverező polgárok helyett botokkal, ásókkal s egyéb gazdasági eszközökkel felszerelt népet talált, amely fenyegető magatartással a füzes bérbeadását megakadályozta. A fenyegető nép Szemenye község lakossága volt és hogy komolyabb baj nélkül mult el a nap, a szemeyei bírónak, egyik falusi esküdtnek és Kájzer grófi titkárnak köszönhető, kik a nép lelkére beszélve, utját vették a tetlegességnek. Oka pedig az egész dolognak az, hogy a kérdéses terület adóját tévedésből harminc év óta Szemenye község fizeti, s így a nép szerint a terület tulajdonképpen a falu nem pedig a grófi uradalom. A falu népének oly nagy volt az elszántsága, hogy egész napon keresztül, míg csak a szomszédos területen tartott a licitáció, nem mozdult el a helyéről, nehogy míg ők távol lesznek, mégis bérbeadják a kérdéses területet.

Megszökött pék legény. Zadravecz Gusztáv 18 éves varasdi illetőségű pék segéd Hepp Ede esáktornyai péknél volt szolgálatban november 27-én a gazdája Kisszabadvára küldte nagyobb mennyiségű süteménnyel. A süteményt el is adta a legényke, de a bevett mintegy 15 koronával nem Csáktornyai felé indult, hanem Murakirály felé és Murakirályon, mint a vizsgálat kiderítette. Gyékényesre váltva jegyet, a legközelebbi vonattal elutazott ismeretlen helyre. A megszökött péksegéd egyik társa, Tersztenyák Péter munka könyvét vitte magával, míg a magát ott hagyta hűtlenül elhagyott gazdájánál.

Hamisított élelmi szerek. A rosz termés megdrágította a lisztet; a drága portékat pedig érdemes hamisítani. Az ország több városában, ahol érdemesnek tartják a fogyasztó egészségével törődni, olyan lisztet találtak, amely gipsszel volt keverve. Nagyban hamisítják az élesztőt is. Az országos kémiai intézet központi vegy-kísérleti állomásán Herics Tóth Jenő legutóbb a fővárosban kapható élesztőt vizsgálta meg. A negyven különböző üzletben beszerzett élesztő csaknem mind hamisított volt. Volt közte olyan is, amelyet 70 százalék keményítővel kevertek. A nagy mértékben elharapódzott hamisításnak oka az, hogy a magyar élesztőgyárak, amelyek kizárólag gabonaművekből állítják elő az élesztőt, nem bírják ki az osztrák gyárosok versenyét. Évenként mintegy tizenhátezer méterháza ausztriai élesztő jön Magyarországra s túlnyomó része olesó sörélesztő. Ez a verseny az állam-

kinestárnak évente három-négyszázezer korona kárt okoz. Minden esztendőben 14 ezer méter-mázsa gabonával lehetne többet iparilag feldolgozni, vagyis 25,000 hold föld termését; meg-sínlyli tehát a versenyt az mezőgazdaság is, de leginkább a fogyasztó. A kémiai intézet ez okból szükségesnek tartja a élesztő-forgalom és kereskedelem szabályozását. Miután pedig városunkban is nagy mennyiségű élesztő kerül fogyasztásra s naponta érkeznek élesztő szállít-mányok, igen kívánatos volna, ha a városi tiszt-i főorvos ezen élelmicikre is szakadatlanul ki-terjesztené figyelmét.

Meglopott panaszos. Tóth Istvánné helybeli lakósnak valami ügyes bajos dolga akadt a városházán. Mialatt a hivatalokat járta, a folyo-són hagyta kézikosarát, melyben kerekruhája és pohara volt. Ezt aztán valaki elemelte onnan a folyosóról és Tóth Istvánné hasztalan kereste, sehoh sem tudott ráakadni.

Zalavármegye a szabadságharcban. Novák Mihály zalaegerszegi tanító nagy előszeretettel foglalkozik a szabadságharc eseményeivel. Év-tizedeken keresztül tanulmányozta az erre vo-natkozó irodalmat s kibővítszte nemcsak a nyomtatott könyvekből, hanem a levéltárakból is azokat az adatokat, amelyek a nagy idők emlékeiből Zalavármegyét érdeklik. Ezeket most egy vaskos — 350—400 lapra terjedő — kötet-ben szándékozik közreadni, amely nemcsak a fontosabb eseményeket, hanem a jelentősebb szerepet játszott zalai férfiak: Csányi László, Csertán Sándor, Gasparich Márk életrajzait s 2000-nél több zalai honvéd nevét is tartal-mazza. Szinte magától értendő dolog, hogy egy magyar tanítónak ekkora munka kiadására pénze nincs; a magyar ember pedig a könyvet nem szereti annyira, hogy kiadja, vagy Maece-nása akadjon. Ha azt akarja, hogy írása nap-világot lásson, magának kell a művet kiadnia. Hogy legalább a költségek fedezve legyenek, a könyv megjelenése előtt előjegyzéseket gyűjt. A munka 3 koronába kerül. A pénzt nem kell előre beküldeni, csak egy levelező lapon tessék tudatni a szerzővel, hogy kire számíthat. A legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe és jóindulatába a sok érdekes történelmi reminisz-cenciát tartalmazó könyvet, amely a jövő év elején fog megjelenni.

Községi mézarszék. Legújabbban Szigetvár somogy megyei nagyközség próbálkozott meg a husárral, mert a község zugalódott a magas husárok ellen. A község az árakat hatóság-i-lag akarja szabályozni, tehát adatokat gyűjtött arra nézve, hogy a marha, szarvas, tisztes polgári haszon mellett, mennyiért árusítható. Az eddigi husár 1 K 12 f volt, s a próbavégzés er-edménye az lett, hogy az összes kiadások figye-lembe vételével 88 filléres ár mellé a mézár-sornak még tisztességes haszna marad.

Köcse Mária esete. Ságodi leány volt Köcse Mária s kora ifjúságában Zalaegerszegre került szolgálatba. A megtermett csinos leány hamar a bűn útjára tévedt s gazdáját, egy itteni ügyvédet, meglopta amiért be is esukták. Később mégis férjhez ment egy ságodi emberhez, Horváth Istvánhoz, aki — ámbár egyik lábára sánta — szorgalmas, élelmes napszámos. Semmije sem volt, mikor egybekelt a feleségével, ma pedig már saját házaeszkáiban lakik. Az asszony bejárt a városba mosni, a férfi napszámban dolgozott s szépen gyarapodtak. De Horváth István félté-keny természetű ember volt s néha napján el is döngötte a kikapós menyecskét, aki végre megunt a sok ütlegét és elhagyta az urát. Tóth Károly Köcse Mária anyjának második ura, tehát az elvált menyecske mostoha apja volt. Ez fogadta házába Köcse Mária. A mostoha apának tetszett a fiatal asszony s szerelmi ajánlatok-kal üldözte. Köcse Mária hiába panaszkodott az anyjának, ez nem mert brutális férjével szembe szállni s télenül nézte, hogyan kényszer-iti leányát bűnre. Köcse Mária a mostoha atyja szeretője lett. Tóth Károly minél messzebb akarta vinni az asszonyt elbogyott férjétől; pénzre tette tehát mindenét és Budapestre költözött, ahol szénkereskedést nyitott a Csokonai utcában. Vele élt a felesége, meg a mostoha leánya. A viszonyok következménye is lett. Az asszony megundorodott a bűnétől s lejött Ságodba az urához, aki azonban már nem volt hajlandó visszafogadni, sőt ügyvédi tanácsért járt kelt, hogy miképen válhatna el végleg a feleségétől. Az asszony visszament Pestre s

beált eselédnek, de Tóth addig járt utána, még ujra hozzá költözött. Köcse Mária időként valóságos erköcsi rohamai voltak, amikor undo-rodott önmagától s mostoha apját halálosan gyűlölte. Vigasztalására sietett azonban Jakli, a szenes legény. Tóth esőködészen érte őket. A legényt elesapta, a leányát pedig folyton üldözte. Az asszony szemébe mondta neki, hogy gyűlöli. Tóth erre a fájdalmas kijelentésre busan haj-totta fejét egy tükörre s azt mondta a leányának, hogy vágja le a fejét, ha már nem szereti. Köcse Mária erre a biztatásra felkapott egy fej-szét s úgy vágta fejbe mostoha atyját, hogy az elterült a földön. Az asszony feljelentette magát, Tóthot pedig bevitték a kórházba. — Tóth Károly itthon egyszerű eselédember, majd esősz volt, de a fővárosban alaposan kiművelődött. A kereskedelmi fogásoknak még avval a fajtájával is tisztában volt, amely a büntető törvénybe ütközik. Egy ízben itthon járt s rá akarta venni Horváth Istvánt, hogy adja el a házat s legyen üzlettársa. Avval biztatta, hogy nagy bevásár-lást tesz s azután „kridót“ mond. Lesz pénz elég, busásan megkerül a ház ára. Horváth nem ment bele az üzletbe.

Jó barátok. Két zalaegerszegi leány szive egyszerre dobtat meg egy deli legényért. De szerelmi tragédiát nem csináltak, hanem szépen megosztokodtak a fiun, akivel együtt töltötték a vasárnap délutánt, sőt közös kirándulásokat is rendeztek. A multkor együtt mentek el bucsura s hatalmasan mulattak. A legény hol az egyik, hogy a másik leányzóval ropta a esár-dást. Amig az egyik táncolt, a másik a garde-dám szerepét játszotta s a nagykendőket őrizte. Elkeseredett azonban a hosszabb ideig magára hagyott szerető s elkeseredésében eltávozott a mulatság színhelyéről; magával vivén a vetély-társ felső ruháit. Hivatalos rendőri nyelven szólva, a leány ismeretlen irányban eltávozott.

Az érettségi reformja. Az országos közoktatási tanács legutóbbi üléséből az érettségi vizsga reformja tárgyában fontos üdvös javaslatokkal járul a közoktatásiügyi miniszterhez. E javaslatok közül a legnevezetesebb az, mely a gymnasiumi német és görög írásbeli érettségi vizsga helyére a szóbeli vizsgát óhajtja léptetni. Csupán három tárgyból: a magyarból, latinból és szám-tanból kontemplál a tanács írásbeli vizsgát, ezt is azonban azzal az újítással, hogy egy írásbeli dolgozattól nyert elégtelen osztályzat a szóbeli-től ne zárhasson el. (Eddig az aki a magyar vagy latin írásbeliből elégtelen kapott, szóbelire nem állhatott s csak egy év multán tehetett újabb teljes írásbeli érettségit.) A kompenzációt, vagyis azt, hogy a szóbelin az egyik tárgyból való jó felelettel a más tárgyból kapott rossz j-gyet kiegyenlíteni lehessen, behozatalra nem ajánlja a közoktatási tanács.

Munkástoborzás Amerika részére. Egy new-yorki társulat Ecuador köztársaságban új arany-bányákat tárt fel, ahová most ezerszám keresi a munkásokat. Első sorban Magyarországra ve-tetta a szemét, mert Amerikában legjobban le tudják nyűgözni, ki tudják zsákmányolni a jám-bor tótót s a tapasztalatlan magyart. A társulat ügynökei már mozognak s a könnyenhivéket esalják Amerikába. A belügyminiszter azonban utját akarja vágni a dolognak s figyelmezteti a hatóságokat, hogy az ügynökökre vigyázzanak, mert az ecuadori viszonyok nem magyar ember-nek valók s a monarchiának ott képviselete sines, tehát a kivándorlók teljesen ki vannak szolgáltatva a lelketlen munkaadóknak, akik furfangos bérszerződések révén valóságos rab-szolgává teszik a munkásaikat.

Egy ingyen naptár adatott ki, az ismert Georg Schicht szappan és gyertya-gyár által, Aussig-ban E./m. — Bizonyára minden háziasszony örömmel fogja fogadni, ha Georg Schicht cég kedvelt gyártmányai bevásárlásánál még egy ingyen naptárt is kap, a mely igen bőrtartalmú és sikerült. — Annak átolvasása minden házi-asszonyra nézve fontos.

Jó tanács. Egy szorgalmas újságolvasó meg-figyelte, hogy az országos meteorológiai intézetnek és a Meteor időjárás-előjelzői többnyire ellenkezők. Így a folyó hétre is az egyik esőt, a másik hideget jelez. Bármelyik következék is be: meghülésnek vagyunk kitéve s ilyenkor használ-junk Réthy-féle pemetű cukorkát, mely csak akkor valódi, ha minden dobozon a készítő, Réthy Béla gyógyszerész neve rajta van.

Elvi határozat. A m. kir. minisztertanács f. évi szeptember 8-án hozott határozata szerint megyevonal helyreállítására vonatkozó ügyben az eljárás a kir. járásbíróhatóság hatáskörébe tar-tozik. — A közigazgatási bíróság 2436/904. számú határozatában kimondotta, hogy a gazda visszatartási joga a eseléd ruhaneműire nem terjed ki.

A husárok. Egyéb drágaság mellett a husárok nálunk Zalaegerszeg aránytalanul magasabbak mint az ország bármely városában. Pedig a marhaárak tetemesen csökkentek s így nincs okuk mézárosainknak arra, hogy a feleségazott árakat még folyton fenntartsák. Nagykanizsán már leszállottak a mézárosok árakkal, mert belátták, hogy a közönségnek eme kívánsága jogo-sult. A mi mézárosaink is meggondolhatnak magukat és leszállíthatnak a hallatlan magas husárrakat.

Eltűnt asszony. Mult számunkban megírtuk, hogy Novák Teréz miksavári asszonyt Nagy-kanizsára beidéztek a törvényszék elé tanunak. Az asszony a bíróságnál meg is jelent, de a tárgyalás után nyoma veszett. Novák Teréz holttestét később megtalálták. A lasztonyai határban levő erdőben egy ismeretlen nő hullá-jára bukkantak s miután nem tudták kiletét megállapítani, eltemették. A hullát exhumálták s a miksaváriak felismerték az eltűnt asszonyt, aki utközben megfagyott. A tárgyalás után gyalog indult hazafelé s a 80 éves asszony el-fáradt, valószínűleg elaludt és megdermedt.

Rabló banda. Ugy látszik még mindig nem veszett ki egészen a rabló romantika, még mindig találkoznak, kik ezen a pályán akarnak boldogulni. November 28-án is a letenyi járásban Zajk és Tolmács között állítólag 6 fegyveres rabló garáz-dálkodott, kik az utasokat megtámadták s betöréseket is követtek el a környéken. Az állítólagos fegyveres rablók ellen, kik az erdő-ben bujkálnak, a esendőséget mozgósították.

A javító intézetek. A züllés útjára tévedt gyermekek s az ifjú bűnösök részére állította fel az állam a javító intézeteket. Fájdalom azonban a javításra szoruló oly sokan vannak, hogy az eddigi intézetek valamennyit befogadni nem képesek. Ezért az igazságügyminiszter a javító intézetek fejlesztésének tervével foglal-kozik s a reform kiterjed a nevelés belterjes-ségének emelésére is. Az aszodi javítóban meg akarják honosítani az ipari oktatást. A javító intézetek fejlesztése a büntető jog reformját készíti elő.

Az államvasutak reformja. A nagy sztrájk után a kereskedelmi minisztériumban elhatározták, hogy az államvasutak igazgatóságát decentralizálják; a budapesti igazgatóságot megszü-nítik s a vidéki üzletvezetőségeket igazgatósá-gokká alakítják át. Legújabbban azonban fél-hivatalos forrásból azt írják, hogy a reformot bizonytalan időre elhalasztják, mert az a köit-ségeket fokozná, amit pedig az államháztartás mai helyzete nem enged. A decentralizáció helyett inkább a motorosok forgalmának általá-nossá tételével foglalkoznak, mert ebből jelen-tékeny megtakarítást várnának. — Nekünk is alapos lehet a reményünk, hogy vicinálisainkon a jövő évben életbe léptetik a motoros forgal-mat.

Az első leánykiházasítási egyletnek maiszámunk-ban levő nyílttéri közleményére felhívjuk olva-sóink figyelmét azzal, hogy véleményét fűggesse fel, míg a támadások ellen indított sajtóperben a független bíróság nem hoz ítéletet

Véres verekedés volt nov. 25-én Drávavásár-helyen özv. Mahanics Pálné koresmájában. Márcses Mihály drávavásárhelyi lakos nyugod-tan iddógált magában, miközben Kristofics Ráfiel drávacsányi lakos, ki a esáktornyai országos vásárról tartott hazafelé szintén betért a kores-mába. Kristofics és Márcses már régi harago-sok voltak s így természetesen csakhamar szó-váltásba keveredtek. Kristofics erre kiment, s felköltötte a koresmáros eselédjét. A mint vissza-tért a szobába, se szó se beszéd, hatalmas bot-jával neki esett Márcsesnek. Zsarkovics György, ki szintén a koresmában volt, a megtámadott segítségére sietett és kivette a verekedő kezéből a botot. De véstére, mert ez ekkor kivette a zsebéből a bicskáját és Zsarkovicsot kétszer a bordák között úgy oldalba szurta, hogy összeesett s úgy kellett lakására szállítani.

Ketrész Tódor műipar áru raktára Budapesten Kristóf-tér. Társasjátékok és a játékasztal kellei; legutolsójúdság Ping-pong. Fróbel játéka. Játékszerek kis fiuknak és leányoknak. Amateur fényképező készülékek. Csillag karácsonyfa dísz. Szoba torna eszközök. Korcsolyák. Vívó eszközök. Vadász kellek. Revolverek. Száncengők. Bőrárúk. Dohányzó eszközök. Bronz, porcellán és divatos japán díszmű árúk. Íróasztal kellek. Ebédő asztal kellek, tréfás tárgyak stb. Mindezekről nagy képes árjegyzékét ingyen és bérmentve küld.

Aranyárkelet pótlék december hóra. A vámilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál szedendő aranyárkelet pótlékot (agiót) december hóra 19 $\frac{1}{2}$ %-ban állapították meg.

András vásár. A november 30-án megtartott András vásárunk eredménye nagyon silány volt. A kirakó vásárban alig lehetett embert látni, vevő itt-ott mutatkozott csak a kereskedőink, iparosaink várakozásukban nagyon osalódtak. Az állatvásár sem volt olyan élénk, mint más években. A földhajtott mintegy 2800 db állat közül 1013 db került eladásra. Külföldre kiszállítottak 160 darabot, leginkább Ausztriába s a Bádeni nagy hercegségbe.

„Nóta Ujság“ cím alatt egy nagyon életrevaló vállalat indult meg Klökner Ede budapesti zenemű kiadóval. Csinos kiállítású füzetekben a legdivatosabb magyar dalok, víg dal és kuplék jelennek meg — csakis azok, melyek minden színpad és varieté műsorán előfordulnak, — egy-egy füzetben két-két dal szöveggel és hangjeggyel kottával. Most egyszerre 12 füzet jelent meg, melynek tartalmából legyen elég e néhányat felsorolni: „Régi nóta híres nóta“ — „Ütött kopott a hegedű“ — Ityóka pityóka — Zokog zokog a hegedű — Szögény embernek szögény a sora — „Stör ich?“ kuplé — „Görbe nap“ énekszámai — „Az érett leány“ víg dal — „A kóser közhuszár“ Baumann kuplé stb. stb. A két-két zeneszámot tartalmazó füzet ára 20 f. Havonta 4 új füzet jelenend meg, a melyeket zongorázó, énekes, hegedűt vagy cimbalmot játszó egyaránt használhat. Használható német kis kottákból évente százezrek jönnek be külföldről s ez okból is csak üdvözölnünk kell Klökner Ede kifogástalan irodalmi színvonalon álló magyaros vállalkozását.

Kiadó lakás. A „Szent-Háromság“ -hoz címzett gyógyszerár fölött levő emeleti lakás, mely 5 szoba és mellékhelyiségekből áll, február 1-ére kiadó. Az öt szobából kettő külön bejárással bír, úgy hogy a két szoba garçon lakásnak alkalmas és a lakás a város közepén való fekvése miatt mindig könnyen kiadható. Felvillágosítás ugyanott.

A divat.

— A Divat Ujság-ból. —

Meglepő és szinte érthetetlen, hogy amíg a divat a bő ruhaujjakhoz ragaszkodik, a legújabb téli kabátokon és bundákon a szűk ujjakat erőszakolja. Már most azt kérdelem, hogy hogyan lehessen egy divatos ruha ujját egy divatos kabát ujjába gyömöszölni? Lehetetlen, hogy a szűk ujjú kabátok hódíthassanak, amíg a bő ujjú ruhák és bluzok oly makaesul tartják magukat. Egyiknek vagy a másiknak okvetlen engedni kell.

Egy másik szeszélye a legújabbra vágyóknak, hogy hadat izenek a vállak elegáns, lefelé húzó formájának és csak azért is egy szinte természetellenes magas vállformát erőszakolnak, melyet ha másképp nem, hát az ujjá felső díszítése alá feszített halhéjjal vagy finom acélrugóval teremtenek meg maguknak. Pedig határozottan merném állítani, hogy soha ennél esunyább divatot nem láttam. Minél szabadabban és magasabban emelkedhetik a fej a vállak közül, annál szebb és elegánsabb a mozgása és tartása, — ezt semmiképp sem szabad rontani.

A szűk és bő szoknya is erős hareban áll egymással. Okszerűen azt hinné az ember, hogy a vastagabb és nehezebb téli kelmékkel, magától értődik a rövid és szűk szoknya uralma a télies. De a bő szoknya erősen szorítja a szűket. Igaz,

hogy a bő szoknya is fönt a csipők körül szűk, — ezzel hizeleg viselőjének, — még ha bőre szabják is, addig-addig varrják, hajtogatják és vasalják laposra és szűkre, hogy épp oly hízalgún simul a gazdája termetére, mint a legszűkebb angol szoknya. Csak lent bő, majdnem krinolinosan bő. A ruhák díszje imitált prém és vékony sujtás, még pedig hol sima sorokban hol gyűrűkben, de mindig pazarbőségben alkalmazva. A sujtás és prém mellett a legdivatosabb a vékony bőrdísz, simán és himzetten, vagy pedig kicsipkézett és kilyuggatott csikokban és hajtókákban.

A minap is említettük már, hogy mennyire felkapott e divat a prém-imitáció. Mindenféle meleg szövetet olyanformán szőnek, hogy valamely divatos állatnak bundájához hasonlítson és ebből varrnak azután egész téli kabátokat, vagy pedig postóval elegyest igen elegáns egész ruhákat. A gallér nem mindig kerek, vannak teljesen négyzetűek és igen hosszan lenyúló vállrészekkel, elől hosszú stózával és a váll alatt valami zsaketszerűen összefogott ujjforma-félelval.

A divatos ruhát kiegészítő kalap az idén ahány, annyi féle. Leírásuk szinten lehetetlen. A kalap formája melléke, olyan, amilyennek a divatárusnő szeszélye vagy a viselője kedve és kacsója alakítja. A díszük toll, őszi rozsdás levelek, árnyalatosan színezett selyem vagy szalag.

Az esernyők immár szintén árnyalatos színű selyemből készülnek és többé már nem a kockás selyem a divat.

Ida.

A Divat Ujság minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó: negyedévre, postán való széküldéssel, két korona husz fillér. Előfizetni legcélszerűbben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Ujság kiadóhivatala Budapesten, VIII., a Rökk Szilárd-utca 4. számú házában van.

Mnemoneutechnika.

Írta: Kardos Sámuel.

Mindannyian tudjuk, mi az emlékező tehetség. Ismerjük, tudjuk a jó és megbízható emlékező tehetség értékét és előnyét. Tudjuk, hogy lelki-eg és szellemileg mit sem lehet értékesíteni, ha emlékünkből jól be nem vessük s így magunknak meg nem tartjuk. Emlékező tehetség nélkül az ember el sem képzelhető.

Van egy, már az ó-korban feltalált s gyakorolt művészet, mely szerint az eszmetársításon alapuló móddal az emlékező tehetség szokatlan s rendkívüli szolgálatok teljesítésére fokozható. Ez az ugynevezett *mnemoneutechnika*.

Feltalálója gyanánt Simonides görög költőt tartják; de mint kabalisztikus tudományt is nagyban művelték. Egész irodalom keletkezett, mely a mnemoneutechnikával foglalkozik.

Az újabb időben bámulatot keltő produktiókat mutattak föl egyesek e téren, olyanokat, amik a csudával határosaknak látszanak.

És bár sokat irtak erről a témáról a tudósok és laikusok, ma épp oly kevésbé ismerjük az emlékező tehetség lényegét, mint évszázadokkal, vagy évezredekkel ezelőtt élt nemzetek nem ismerték.

Naponként merül föl az a kérdés, hogy miért van egyiknek jobb, másiknak rosszabb emlékező tehetsége. Mi az oka annak, hogy az emlékező tehetség különböző időkben hol élénk, hol kevésbé élénk. Egyszer erősebb, máskor gyengébb. Mi az oka annak, hogy az embernek egyes dolgok iránt jobb, mások iránt meg rosszabb emlékező tehetsége van?

Honnan van az, hogy testi fájdalmak következtében néha egyes tárgyak és képzetek teljesen eltűnnek emlékünkből? Ezek mind olyan kérdések, amelyeknek felderítése s megoldása iránt a tudomány sokat tett ugyan, de mai napig részben sikertelenül, részben még mindig tökéletlenül, az emberiséget ki nem elégítő, gyakran hypotézisen alapuló eredményt ért el.

Az emlékező tehetségnek különböző módjai közül, más szóval az a tehetség, bizonyos tárgyakat, gondolatokat és képzeteket jobban emlékébe vésmi, a számolás az, mely gyakran mese-szerű eredményt tud felmutatni.

Akárhányszor tapasztalhattuk, (a mult század akárhány csudaszámolót produkált), hogy egyesek minő rendkívüli tehetséggel bírnak fejszámolás tekintetében; pedig ezen egyének egyébként, más oldalról, korlátoltak. Ez a tehetség különösen a számoknak gyors és tartós felfogásán,

tehát azon képességen alapszik, hogy nagyobb kombinált számokat emlékében tartanak.

Különös jelenség, ha fejletlen gyermekeknél nyilvánul meg ez, akik az iskolát soha sem látták, nem tanultak, tehát mintegy velük született adományt kell tekintenünk.

Elmondok néhányat azon esetek közül, amik az egész kontinensen bámulatot keltek.

Igy a fejszámolásnak érdekes jelensége volt az újabb időben Dase Zakariás produktója, a ki Európa majd minden nagyobb városában eme különös adományával feltűnést keltett.

Épp úgy nagy szenzatiót csinált a holsteini Reventlov Károly Ottó fejszámolásaival, ki a *mnemoneutechnikának* egy új, különös módját alapította meg, valamint Kote Herman, ki e téren bámulatos eredményt ért el.

A régiebb korban Wallis János a kitűnő matematikus (született 1616-ban) meglepő emlékezetével tűnt ki. Ez képes volt 53 különböző számot magának megjegyezni s ezek gyökszámítását is eszközölni; ami nem kis dolog.

Egy másik angol, Wattson György, egy különben műveletlen, durva egyén, gyermekkorától életében előfordult minden nevezetesebb esemény idejére a legpontosabban visszaemlékezett sőt azt is tudta, hogy ezen a napon mit tett, ismerősei körében ugyan azon napokon mi történt.

Wolhiniában a 18. században élt egy paraszt, ki falujának minden lakosa születési idejét, évét, hónapját és napját tudta.

Megyénkben, Zalaszentgróton volt egy gyógyszerész-segéd, Kiss Sándor, hasonló produktiókat végzett. Ez is ismerte majd minden embernek a születési idejét; tudta, ki mikor, mely évben, hónapban és napon tartotta az eljegyzését s az esküvőjét.

Szülőfalumban, Besenyőben élt egy juhász, Székelyi János, aki analfabeta volt; ez minden esküvő és keresztelő pontos idejét meg tudta mondani. De tudta azt is, hogy bárányai mely napon ellettek, pedig vagy 500 drb juh volt a keze alatt.

Híres volt a fejszámolásban még Dänemark Hirs. Ennek az embernek különös, megmagyarázhatatlan bűvös tekintete volt. Ha feldobtak előtte egy marék kukoricát, megolvasta azokat. A felmutatott szőlőfűrtől megmondotta, hogy hány szem van azon. Egyszer egy tudós paphoz állított be, aki meg akarván győződni Dänemarknek világra kürtölt fejszámolási tehetségéről, egy leírt papírlapot mutatott neki azzal a kérdéssel, mondaná meg hogy hány sor van azon. Dänemark egy pillantást vetett a papírlapra és pontosan megmondta a sorok számát.

Egy másik, hasonló tehetségű egyén I. Miklós cár előtt produkálta számoló tehetségét. A cár parancsára felmutatták neki egyik kozákezed tisztikarának a névjegyzékét, a mit átolvastva, kívülről képes volt elmondani, sőt kívánatra hátulról visszafelé recitálta el az egész tisztikar nevét, nem hagyván abból ki egyetlen nevet sem.

Van az emlékező tehetségnek egy másik neme, mely nem a számoknak, hanem a beszédnek s szónak gyors s állandó felfogásában nyilvánul.

E téren korifeusként említk a Pompeius által Kr. e. 66 évvel az Eufrát mentén legyőzött VI. Mitridatest és az 1849 évben Nápolyban elhalt Mezzofanti bibornokot. Elsőről azt jegyezték föl, hogy uralkodása alá tartozott 23 különböző népek nyelvét folyékonyan beszélte. Utóbbi, kit a mai korig a legnagyobb szóaknak állítanak, a bolognai papiszemináriumban a latinon kívül megtanulta a görög, héber, arab, spanyol, francia, német és svéd nyelvet. Mint a bolognai egyetem tanára, hová 1809-ben hívták meg, ebbeli tudományát folyton gyarapította, úgy, hogy 1833-ban, midőn Rómába hívták az ottani kollegium titkára gyanánt, nem kevesebb, mint 56 különböző, részben nagyon is heterogen nyelvet beszélt; köztük a portugál, angol, holland, dán, orosz, lengyel, cseh, szerb, magyar, gall, török, román, albáni, bolgár, illyr, laplandi, perzsa, kurd, georgiai, chaldái, samaritani, kopti, áthopiai, abessinai, sanskrit s más ázsiai és afrikai nyelveket. És ezeket mind oly kitűnően bírta, hogy benszülött sem jobban. Ami elég szép tudomány egy embertől.

Makulay, Angolország leghíresebb politikusaik egyike, Palmerstonnál sétált a City egyik népes utcáján. Palmerstonnak feltűnt, hogy barátja, ámbár részt vesz a beszélgetésben, folyton jobbra néz és erről még figyelmeztetés útján sem mond le. Csak türte egy darabig, végre megkérdezte barátját különös viselkedésének oka

iránt, mire ez, az utca végéhez érve, azt a meglepő kijelentést tette, hogy azért tekintett folyton jobbra, hogy az üzletek fölött függő cégtáblákat elolvashassa. És barátjának a cégtáblák feliratait egytől-egyig elmondta úgy emlékeztetből, amint azokat sétálás közben magának megjegyezte.

Ellenbogen Mihály zalaezerségi születésű fia 4—5 éves korában bámulatba ejtette nemcsak szülővárosát, hanem fél Európát csudás fejszámolásával. Feladták neki a következő kérdést: 2540 katonából álló csapatot szállásolnak el, mindegyiknek kifizetik 5 $\frac{1}{2}$ krajcár napi zsoldját 8 óra és 3 napra; mennyit tesz ez ki? A fiu egy percig számolt és a legpontosabban megmondta az összeget. Atyja beutazta vele a kontinens felét, mutogatva a zseniális fiut. (Ez most Patai Mihály néven a budai várkioszkban fizető pincér.)

Mintegy 120 évvel ezelőtt Korsika szigetén egy minden nevelést nélkülöző fiut fedeztek föl, aki az előtte egyszer elmondott értelmes, vagy értelmetlen 40.000 szót ugyan azon sorrendben ismételte. De megtette azt is, hogy ugyanazon szavakat visszafelé mondta el a legkisebb eltérés nélkül.

Észak-Amerika egyik államában élt ezelőtt 80 évvel egy német orvos, aki Miltonnak, a híres angol költőnek, egyik hírneves költeményét „Az elveszett paradicsom“-ot kívülről tudta.

A Baselben 1707-ben született s mint a matematikának a szentpétervári egyetemen alkalmazott tanára 1783-ban elhalt híres Euler Bernát öregségére elvesztette szeme világát. Mindazonáltal képes volt Virgil „Aeneis“-szórol-szóra recitálni. Sőt még arra is visszaemlékezett, hogy megvakulása előtt általa olvasott kiadás egyes lapjai mely szavakkal kezdődtek és végződtek.

Skótszágban élt ezelőtt mintegy 70 évvel egy öreg, vak koldus, ki az ország fővárosainak utcáin koldulgatott s aki az egész bibliát kívülről ismerte; de úgy, hogy ha valaki egy részt megjelölt, vagy megnevezett, ő nyomban megmondta a könyvet, szakaszt vagy verset. És ha ezt mondták meg neki, a szavakat betűről-betűre oitálta. Hogy meggyőződjék arról, mennyire terjed ennek az embernek az emlékező tehetősége, kipróbálták egy ízben s a bibliának egyik versét hibázan mondták el előtte. Az öreg zavarba látszék jönni, de csakhamar magához tért, megjelölte a helyet, hol a vers van s egyuttal megjegyezte, hogy a vers hibázan lön oitálva. Egy más alkalommal arra kérték, hogy mondaná el Mózes könyve 7 szakasza 90-ik versét. Ilyen vers nem létezik, mondá az öreg koldús, ebben a szakaszban csak 89 vers van. A mi tényleg úgy is áll.

Ehhez hasonló memoriával birt az angol irodalom — történész és jogtudor Kemble János — a híres színműíró Kemble Sándornak a fia. Ez képes volt London egyik legnagyobb hírlapjának, a „Morning Post“-nak egy számát kívülről megtanulni és szórol-szóra elmondani.

Klostermayer Péter, Westfaliának egy polgára, a 18. század második felében arról volt nevezetes, hogy ha vasárnaponként elment a templomba, a predikációt olyan jól meg tudta magának jegyezni, hogy odahaza a legutolsó betűig — természetesen nem ortografice — leírta. Ezt, a fogalmazványt történt összehasonlítások igazolták.

A Páduában — egyesek szerint Veronában — 1484-ben született s oly nagy hirre vergődött filologus Skaliger Gyula 100 latin verset egyszer átolvasva, hiba nélkül elmondott.

A római bölcsész Seneca, ki időszámításunk szerint a II. században Cordubában — Spanyolországban — született, képes volt egyszeri hallás után ezer szót idézni anélkül, hogy akár csak egy hibát is ejtett volna.

Nagyszerű az a tehetség, amiről Olaszország egy tudósáról, az 1633 évben Florenczben született Magliabechi Antalról beszélnek. Ezt az egész világ legnagyobb történészenek tartották. Egyik barátja meg akarván győződni emlékező tehetőségének csodásságáról, amiről a legmeszezebb dolgok keringtek országszerte, arra kérte, hogy olvassná el egy nagyobb szabású munka kéziratát s azután mondaná el. Magliabechi megtette. Azonban nem sokára levelet kapott a munka szerzőjétől, amelyben tudatta ez, hogy a kézirat elveszett, kérte, tán vissza tud emlékezni a kézirat egyes részeire s ha igen, írni azt neki meg, amit meg tudott magának je-

gyezni. A mindenkivel szemben előzékeny és szívességekre kész Magliabechi, aki akkor a toskánai nagyhercegnek Florenczben berendezett könyvtára igazgatója volt, késedelem nélkül asztalhoz ült s az értekezést elejétől leírta, de olyan hiven, hogy az eredeti — természetesen jól őrzött, kézirattal összehasonlítva szórol-szóra megegyezett.

Az ó perzsiai állam megalapítója, Cyrus király, aki Kr. e. 600 évvel uralkodott, állítólag minden egyes katonáját személyesen ismerte; pedig katonáinak száma legió volt.

Saly Lászlórol, az 5. huszárezred ezredeséről beszélék, hogy ezredének minden katonáját nevérol szólította; a lovak nevéit és anyakönyvi számát ismerte. Pedig az ezred több, külön álló faluban volt elszállásolva s ezeket alig 3—4-szer láthatta évenként.

Angolországnak, de talán az egész kontinensnek legjelesebb orvosa volt Sir Asley dr Cooper. Ez nemcsak híres műtő, de bámulatos diagnosista is volt. Egy napon egy embert kellett megvizsgálnia, aki állítólag öngyilkos lett. Cooper, amint a sebet megnézte, azt mondta, hogy a sebet balkézrel lötték; s azok szerint, amint a megsebesült üzletársának arcvonásait látom, meg vagyok győződve, hogy ez az ember balkezű és ő lötte meg a társát. A megindított és teljes szigorúsággal keresztül vezetett bűnvizsgálat kiderítette, hogy Coopernek igaza volt.

Hasszan basárol, a nemrég elhunyt V. Murad szultán szigorú őreről s a Csiragan palota parancsnokáról állítják, hogy mesébe illő emlékező tehetőséggel áldotta meg Allah. És ennek az adományának köszönhetette, hogy egyszerű pék legényből, aki mint közkatona lépett a hadseregbe, a legmagasabb rangra emelkedett.

A Nap.

Uj napilap indul november huszonhatodikán. Régi és szeretett kapitányunk, Braun Sándor vezetése alatt uj lapot indítunk és jelképünk: a nap! A nap az égbolt fejedelme, a folyvást sugárzó, a mindeneket éltető. A nagy és jószágos király, aki éppen úgy betekint a cifra paloták kristályüvegén, mint a szegényes gyári lakások, zsupfedeles paraszt-kunyhók keskeny ablakán. A mident látó, mindent földerítő hatalom, aki világosságot visz a föld legtávolibb pontjára. Az élet óriás szabályozója, aki huszonnégy órára osztja be az időt, megteremti a huszonnégyórás napok miriádnyi sokaságát, megtölti ezeket a napokat rohanó eseményekkel, nekünk pedig pezsgő, piros vért, villanó szemet, tüzes kitarást, forró munkaerőt ajándékoz, hogy ezeknek a végtelenül gazdag, határtalanul változatos napi eseményeknek a hú kronikái lehessünk.

Mit akar *A Nap*? Világítani, ragyogni, melegíteni akar, mint a másik, az égbolt fejedelme. Ellensége, kérihetetlen ellensége akar lenni minden homálynak, mint az a másik, a mindenség tündöklő vándora, A mimindenségünk: Magyarország. Azt akarjuk, hogy itt, ahol magyarok milliói laknak, ennek a darab földnek valamennyi pontján világosság legyen. Világosság, melegség. Világosság az elmékben; az életet szebbé tevő nemes gondolkodás, a jólétet magasra fokozó műveltség világossága. Melegség a szívek mélyén: az emberszeretet és a hazaszeretet melegsége, a kölesönös megbecsülés, a nemzeti közszellem, a haza javát vállalva munkáló áldozatkészség, a nagy és szent célokért egyetértve küzdő lelkesedés melegsége.

Hogy egyenes irányban haladhassunk — egyenes irányban a magyar nemzet jövője nagysága felé — nem kötjük le magunkat semmiféle irányban. Jól szervezett, gazdag és hazafias pártokat szolgálni kétségkívül haszon és tisztesség. De minden pártkötélnek megvan az a hátránya, hogy elfogultá tesz, pártszempontokat ír elő, szűkíti a látóhatárt. A legtágabb pártkötél is akadályt vet a szellem büszke és szabad mozgása elé. Minden pártkötél: korlát. Mi pedig korlátlanul akarjuk szolgálni az egész nemzetet. Szabadon akarunk küzdeni Magyarországot teljes politikai szabadságáért. Függetlenül akarjuk kivívni mindazt, amit a magyar államiság teljes kiéptése érdekében helyesnek, jónak, célravezetőnek ismerünk föl. Pártokon kívül, pártok fölött maradunk, hogy

annál hathatósabban segítsük megvalósítani az összes hazafias pártok ideálját: a közgazdaságban önálló, kulturájában előkelő, állami életében szabad, erős és imponáló Magyarországot.

A szabadság tisztelete együtt jár a jogok tiszteletével. S mert a jogokat semmisen biztosítja jobban az egyéni érdemet megbecsülő, az egyéni munkát jutalmazó, minden tisztességes törekvést nagylelkűen elősegítő demokráciánál: természetesen, hogy a mi uj lapunk lágaló szószólója lesz a demokratikus haladásnak. Hisszük és valljuk, hogy a magyar nemzeti állam csak az általános műveltség egységéből állhat elő. Ezt a hatalmas egységet pedig csak a mindent áthevítő, mindent összeolvasztó demokrácia kohója hozhatja létre.

Szeretettel fogadjunk mindenkit, aki jön, hogy a mi lapunk hasábjain adjon hangot a nép vágyainak és reményeinek: aki jön hogy szóljon a haladás, a műveltség, a humanizmus nevében; aki jön, hogy munkálja velünk együtt a XX-ik század magyar renaissance-át. Mindenki jöhet ide bátran, e ki kedvet és hivatást érez magában arra, hogy közállapotokról nyilt és becsületes kritikát mondjon. Téradunk a liberális közvélemény minden megnyilatkozásának. Kedves vendégünk minden ami új és eredeti, ami javításra és átalakításra tör, ami magyar érzéssel, magyar szívvel, magyar öserővel európai izlést, nagyvilági modort párosít. Testvéri harmóniában egymást egészíthetik ki nálunk azok, akik az építésben Széchenyit vallják mesterüknek, az alkotások biztosításában Deák nyugodt bölcsességét tartják követő mintának az agitáció fénsséges szárnyalásában Kossuth Lajost kívánják megközelíteni. Tárt ajtóval fogadjuk mindazokat, akik különböző utakon, de a haladás utjain akarják előbbre vinni a magyar nemzetet. Csak a maradiság nem juthat be hozzánk soha. Csak a nemzeti egységét megrontó felekezeti harera ingerlő, gyászos gonosz reakció nem juthat be hozzánk semmiféle formában. Ennek a dohos vitéznek, ennek a sötét fegyverzetű lovaknak nyilt és elszánt ellenségei leszünk mindörökké.

Tündöklő jelképünkhez, a nap akarunk hasonlítani mindenben. Csak egyben nem hasonlíthatunk hozzá. A nap elérhetetlen magasságból megközelíthetetlen meszeségből hinti le a sugarait. Mi pedig folyvást közel akarunk maradni a magyar nép szívéhez. Aki hozzánk fordul, bennünket mindig megtalál. Elnyomni senkit sem hagyunk, igazságos ügyében mindenkit megvédünk, még ha komor hatalmasságokkal kellene is pörbe szállanunk. Tanácsadói, bizalmasai jó és figyelmes barátjai leszünk a magyar közönségnek.

A Nap — a mi Napunk — nemsokára megkezdí a pályafutását. És látni fogják mindenek, hogy az, amit az uj lap dícséretére felhoztam, nem alap nélkül való kérékedés; hogy vidámság, élelenség, uj hang, modern szellem, tiszta magyarság ragyog a lap minden rovatában; hogy a lap élen olyan szerkesztő áll, aki szabadabb szárnyakkal, gazdagabb tapasztalással folytatja eddigi briliáns működését és körülötte olyan munkatársak csoportosulnak, akik vezérük iránt érzett barátságot összekötik az újságírás fanatikus szeretetével, hogy ez az uj lap a magyar sajtó mai fejlettségében is gazdagodást jelent; hogy ez a fölkelő Nap a maga fényével, a maga meleg sugárzáival százezrek érdeklődésére, százezrek pártfogására méltó.

Ábrányi Emil.

Közgazdaság.

Tenyészüszök a kigazdálnak. A földmívelésügyi ministerium, hogy az ország állat állományát nemesítse egyrészt, — másrészt, hogy a kigazdálnak megkönnyítse a nemesebb fajú tenyészállatok beszerzését — kamat mentes kölcsönöket ad a gazdasági egyesületek utján kigazdálnak tenyészüszök beszerzésére. A esáktornyai Gazdasági Egyesület ez évben szintén százezer koronát kapott a földmívelésügyi minisztertől, kigazdák részére 400 drb. tenyészüszök vásárlására. A tenyészüszök szállítására a esáktornyai Gazdasági Egyesület a széles körben ismert jóhírnevű *Klein Testvérek kisczelli* marhakereskedőkkel kötött szerződést a 400 drb. tenyészüszök szállítására és ebből az első részletet, 40 dbot a aég a mult héten szállított el

melyet a bizottság kifogástalan minőségűnek talál, át vett a nyomban jelentkezett kisgazdáknak. Ezzel kapcsolatban megemlíttük, hogy a Veszprémi Gazdasági Egyesület szintén a napokban kötött szerződést 200 darab tenyész-üző szállítására, kisgazdák részére Klein Testvérek kisceli kereskedőkkel, kik különben a múlt évben a Vas megyei Gazdasági Egyesület részére is 500 darabot szállítottak.

H. Gy.

Henneberg-selyem csak közvetlen! — fekete, fehér és színes 60 krajeártól 11 forint 35 krajeártig meterje bluzoknak és ruháknak való. Bérmentve és már vámmentesen házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával. **Henneberg selyemgyára, Zürich.**

Piaci árak a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként.

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		8:30	—
rozs		7:10	—
árpa		7:30	—
zab		6:10	—
tengeri		7:20	—

Nyílt-tér.*)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.

Mindazoknak, akik edes jó anyánk,

ÖZY. CZUKELTER JÓZSEFNÉ

elhunyta alkalmával fájdalomunkat részvétükkel enyhítették, a temetésen megjelentek s részvétnyilatkozatot küldtek, ez uton mond hálás köszönetet

Zalaegerszeg, 1904. dec. 1.

a CZUKELTER család.

Tájékoztatásul.

Az Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. és annak igazgatósága rövid idő óta céltáblájával szolgál a leggyűlölködőbb és bosszuvágyó támadásoknak, melyek mindannyian hazugságoktól, terdítésekkel és torzításoktól csak úgy hemzsegek.

Méltóságon alulinak tartjuk, hogy ezen támadásokra reagáljunk. Csak annyi szolgáljon tagjainknak tájékoztatásul, hogy az **Első Leánykiházasítási egylet m. sz. kebelében semmi olyan nem történt, ami nyugtalanságra okot szolgáltatna és hogy ezen üzelmek tisztán egy rendezett hajszára vezetendők vissza.**

Üzletmenetünk zavartalan folyásáról különben is látjuk, hogy érdekelt tagjaink, valamint általában a nagyközönség ily minősíthetetlen támadásokról a helyes ítéletet magának megalkotni tudja.

A sajtópert, az egyedüli védelmi eszközt, mely ily esetekben rendelkezésre áll, mind ezen támadások ellen, már is folyamatba tettük.

Budapest, 1904. november 30.

Leánykiházasítási Egylet Igazgatósága.

NESTLÉ-FÉLE GYERMEK-TISZT.
főülmulhatatlan
gyomorhurutok, diarrihoeban, belhurubban szenvedők számára.
Kapható gyógyszerárak és drogueriákban.
Kisérleti cselekedetekre fel dobozok a 1 Korona.
A tisztelt szülőknek probabozások és röpítők ingyen rendelkezésre állnak a **NERUDA NÁNDORNAL** fele
főrakárban **BUDAPEST, IV. Kossuth Lajos utca 7 sz.**

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.

Társ szerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

Görcs csillapító szélhajtó

Hódony-csöppök

étvágygerjesztő, emésztést elősegítő házi szer.

Egy üveg ára 1 K.

Két üvegnél kevesebb (2 K 50 fillér utánvét mellett) postán nem küldetük.

Beszerezhető:

Bittner Gyula gyógyszerárában
Gloggnitz (Alsó-Ausztria).

Eladó ménló.

Hector nevű pompás Nóri-féle sárgaszőrű 4 éves csődör, 17 ököl magas, erőteljes, izmos és tenyészésre kiválóan alkalmas, jutányosan eladó.

Az idei fedeztetésre már engedélyezve.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Kirnbauer Hugó

Körmen (Vas megye.)

6916/tkv. 1904. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A tapolcai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Rosenfeld Vilmos és Szerelmi Ferencz** utóajánlata folytán a **balatonmelléki takarékpénztárnak és a tapolcai takarékpénztárnak Nusal János és neje Német Klára** elleni 100 576 korona s járuléka iránti végrehajtási ügyében az árverés a tapolcai kir. járás-

biróság területén levő, Gyulakeszi és Káptalan-tóti községekben fekvő, a gyulakeszi 719. sz. tjkvben 938. hrsz. a. Nusal János és neje Német Klára nevén álló rétre az alsó rétekben 423 K 10 f; II. a káptalan-tóti 10. sz. tjkvben 701. hrsz. alatti szántó ingatlanból Nusal János és neje Német Klára 1/2 rész illetőségére 3410 K ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s hogy a megjelölt ingatlanok az 1904. évi december hó 23 napján d. e. 10 órakor Gyulakeszi község-házánál, 1904. évi december hó 23. napjának d. u. 2 órája Káptalan-tótiiban a község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási árnak 10%-át készpénzben, vagy óvadékpapírban a bírói kiküldöttnek kezéhez lefizetni, esetleg a bíróságnál való előleges letételt hitelt érdemlően igazolni. Az árverési feltételek alulirt telekkönyvi hatóságnál és Gyulakeszi és Káptalan-tóti község-házánál betekintheők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.
Tapolca, 1904. évi november hó 14-én.

Pap, kir. járásbíró.

MEGHÍVÓ.

Tisztelettel felkérem, hogy a Pécsi Lóverseny Egyletnek

f. é. december hó 14-én délután 3 órakor Pécssett a vármegye székházának közgyűlési termében tartandó

őszii rendes közgyűlésen

megjelenni sziveskedjék.

Pécssett, 1904. november hó 29-én.

Az elnökség nevében:

Dr. báró Fejérváry Imre
főispán, alelnök.

Tárgysorozat:

1. Igazgató-választmány jelentése az egylet működéséről.
2. Számvizsgáló-bizottság jelentése az egylet 1904. évi számadatairól és a felmentvény megadása feletti határozat.
3. Az alapszabályok módosítása.
4. Az 1905. évi költségvetés jóváhagyása.
5. Az állandó ügöző versenypálya létesítése iránti javaslat.
6. Igazgató-választmány tagjai 1/2 részének kisorsolása és újra választása.
7. Esetleges indítványok.
8. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.

Köhögésben!

szenvedők

használják a kitűnő jóságú és kellemes ízű

Kaiser-féle

Mell karamellákat

2740 szavahihető bizonyítvány szól ezen szer biztos hatásáról köhögésben, katarrusban és elnyálkásodás esetén.

— Egy csomag 20 és 40 fillér. —
Csak az a valódi, melynek védjegyén „három fenyő” van. Kapható Zalaegerszegen **Schmidt Győző cukrásznál.**

NEM

vehet senki alkalmasabb és szebb karácsonyi ajándékot, mint arany, ezüst és chinaezüst ékszer és dísz tárgyat,

melyek legjutányosabb árban beszerezhetők

MAUSZ FERENCNÉ

aranyműves és ékszerész üzletében Zalaegerszegen.

A „Kávé király“-hoz

A ki nagyon jó zamatu s illatu kávét kedvel, az csakis „**Király kávét**“ vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávéismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávét nem fog használni.

Ismeretes, hogy a kávé a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamatu s illatu azonnal elillan, valamint minden izt s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávét lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz . . .	4 K 80 f
2 > > . . .	9 K — f
4 > > . . .	17 K 20 f

Ezen különleges pörkölt kávé kivül ajánljuk a következő nyers fajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra.

1 posta-csomag 5 kgr. legf. Cuba	K 13-50
1 „ „ 5 „ „ Ceylon	„ 12—
1 „ „ 5 „ „ Jamaica	„ 11-20

A „Kávé király“-hoz

A „Kávé király“-hoz

BIRÓ és TÁRSA

a „Kávé király“-hoz.

Budapest, VI. Teréz-körut 2/a—b.

A „Kávé király“-hoz

VILÁGHIRŰ!

a „**REKORD**“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63 cm. nagyságban 20 K.
Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és krétarajz 5 K.

Részletes árjegyzék bérmentve.

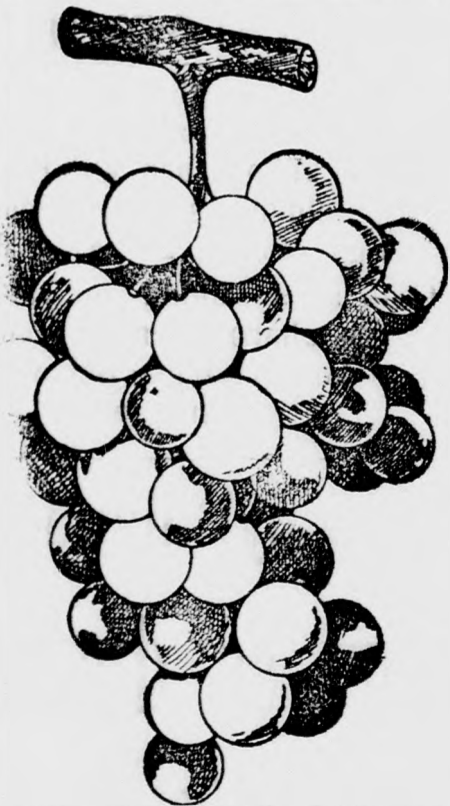
Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinék teljesen ingyen, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi.

„**REKORD**“ festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 46.

Milleniumtelep Nagyösz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarorszag legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segéllyel és állami felügyelet mellett létesült.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja
„RÉPÁTI“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyu-víz, mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dus, főleg kötött szénsav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja páriját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési és vizeleti nehézségeknél, vese- és gyomorbél-bajokban, gyulladáshoz hólyag és közhvényes bántalmak ellen stb.

Főuri kedvenc ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz.

Mint a belsőszervezet betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszerűs mind legolcsóbb gyógyítószer, úgy is mint páratlan élvezeti italt „Répáti ásványvizet“ minden céltudatos, elfogulatlan ívónak rendes használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

Egyedüli elárúsító Zalaegerszeg és vidéke részére: Gyarmati Vilmos fűszer- és csemege kereskedő.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetefü cukorkánál!**

Vásáriánál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

I doboz 60 fillér.
Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Fürdő megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy Zalaegerszegen, a Jákum-utca 13. sz. házamban kényelmes, a modern igényeknek megfelelő

fürdőt

nyitottam.

A nap bármely szakában rendelkezésre állanak kád- és közös fürdők; hideg fürdő és zuhany.

Pontos kiszolgálásra és tisztaságra nagy gondot fordítok.

Massáže és tyukszemvágás.

Fürdőmet a n. é. közönség pártfogásába ajánlom és minél több látogatásért esedezem.

Kitünő tisztelettel
ROSNER ADOLF
fürdőtulajdonos.

Heinrich W. és L. Zalaegerszegen.

Ajánlják karácsonyra és újévre majolika-, játék-, üveg- és díszmű nagy kiállításukat 20%-kal **leszállított árban.**

A nagyérdemű közönség szives látogatását kéri a fenti cég.

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Causici cum. a Horgony-Pan-Expelet.

egy régióknak bizonyult háziszor, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közhvénynek, esziznál és mephütés-knel bedörzöskéskeppen használatva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 kor. és úgyiszlólván minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. Richter gyógyszerára az „**Arany oroszlánhoz**“, Prágában, Elimbétretrassze 5 neu. Mindennapi szerkáldecs

Somatose

oldható húsfehérnye a hús tápanyagát tartalmazó (húsfehérnye és só) majon-nal, szelcsen, húsnyerő oldható poralakban.

a lehető legjobb **erősítő szer** gyenge, a táplálkozásban visszamaradt egyéneknek, mellbetegnek, idagbetegnek, gyomorbetegeknek, gyermekágyasoknak, angol kórban szenvedő gyermekeknek, gyögyulók-nak stb., stb.,

Vas-Somatose alakjában különösen **sápkórban** szenvedőknek orvosi-lag ajánlva.

Somatose nagy mértékben emeli az étvágyat. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Csak eredeti csomagolásban valódi.

Festékgyárak ezeltől Bayer Fr. és társa, Elberfeld.

Ki hirdetni akar

akár csak apróhirdetéssel is és pedig személyi képviselői, állás-, vétel-, eladás-, hasznobér- és bérlet keresletekkel, előnyösen Rudolf

Mosse Rudolf hirdetési irodájához BUDAPEST, IV. Ferenciek-tere 3. (Távbeszélő 32-45.)

Ez által a hirdetőre több költség nem, ellenben egész sora az előnyöknek háramlik és pedig: díjtalan szakszerű tanács, a hirdetés cél-szerű szövegezésére, feltünő kiállítására és a legalkalmasabb lapok választására nézve stb. Katalogus díjtalan.

Egy kis **fáradság mellett** mindenki kereshet **6—50 koronát** egy nagyon egyszerű, becsületes **meliefoglalkozással.**

Reflektálók küljék címüket 1154. szám alatt an die **Annoncen-Abteilung** K O M E S s, Mannheim.

Karácsonyi árjegyzék

csakis december 31-ig marad érvényben.

Egy teljes női ruha disszel együtt

Nehéz téli angol divatszövetből 3.28 frt

Meleg posztóból teget, barna és bordó színben I. a. min. 3.— „

Ugyanez II. a. minőség . 2.40 „

Ugyanez divatos csikos mintázattal 2.80 „

Valódi angol Zybellen legujabb skót, csikos és sima színben 5.— frt

Ugyanez II. minőség 3.50 „

Finom sima szövetruha divatos színekben 2.— „

Crepszövetből minden színben 1.28 „

Legfinomabb fekete mohair szövet csinos mintázattal . 3.50 „

Egész vég vásznak.

Egy vég valódi „Liliom vászon“ 6.75 frt
a cég egyedárusítása Zalamegye részére.

Egy próba vég „Liliom vászon“ 3.— „

Egy vég „Hegyi vászon“ erős szálú tartós 6.— „

Egy vég „Orsó vászon“ legerősebb szálú . 6.50 „

Egy vég valódi „Hollandi vászon“ kezesség mellett tiszta len 14.— „

Egy vég igen jó kanavász színes csikkal . 4.50 „

Egy vég **SCHÜTZ-féle** különlegesség 5.50 „

Egy vég „Óriás“ vászon 3.50 „

Vidéki megrendelések 5 forinton felül bérmentve küldetnek.

Külön lepedőkre való vásznak egy szélességben.

Rendkívül erős nagy lepedő fehéritetlen vászonból 1.— frt

Finom fehér lepedő I. a. db-ja 1.— „

Ugyanez II. a. minőségben . —.88 „

Kiváló erős és nagy paplan lepedőre is alkalmas 1.60 „

Készletek egy abrosz 6 szalvétáival.

Kávékészlet finom ajourral legszebb színekben 2.50 frt

Tiszta fehér készlet 6 nagy szalvétával jó minőség 1.50 „

Damaszt készlet tiszta len remek mintával 2.50 frt

Finom zsebkendők 6 darabonként.

Díszes battiszt kendőcskék legujabb színes mintával . —.95 „

Finom fehér battiszt kendő selyem széllel kitűnő mosó —.48 „

SECESSIÓ!

Gyapot takaró finom puha és meleg remek új mintázatban paplan helyett egyszersmind

ágyterítőnek alkalmas 1.80 „

Gyapot takaró csikos és 1.25 „

Helyszűke miatt még számos rendkívül előnyös cikk kimaradt. Mindezek megtekintésére van szerencsénk tiszteletteljesen meghívni az érdeklődő közönséget és biztosíthatjuk a legelőzékenyebb és leggyorsabb kiszolgálásról.

Schütz Sándor és Fia

nagyruháza Zalaegerszegen.

Nagy karácsonyi vásár

mélyen leszállított árakkal

= megkezdődött =

Maradékok félárban!

Számos látogatást kér

REISINGER és EISNER
divatáruháza.

Karácsonyi ajándéktárgyak.

Kazinczy-tér. **FENYVESI** áruháza Zalaegerszegen. Kazinczy-tér.

Karácsonyi ajándéktárgyakban a legolcsóbb bevásárlási forrás, ahol a n. é. közönség óriási választék mellett, minden elképzelhető

gyermekjátékot és karácsonyfa díszet olcsóbban vásárolhat, mint bárhol másutt.

Öccasió: Majolika-, díszmű- és china-ezüst ajándéktárgyak 30% árengedménnyel árusítatnak el.

Nagyérdemű közönség!

Minden szerdán- és szombaton délután

kezdett kézimunkák vászon- és posztó alapon

50% engedménnyel fognak elárusítani.

Ajánlatik a n. é. közönségnek, minthogy ezeket az árukat még sohasem volt módjában ily olcsón beszerezhetni, az alkalmat felhasználni sziveskedjék.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

A legszebb karácsonyfa díszek.

Mindenféle gyermekjátékok.

Szőlőoltványok, amerikai alanyon készült legkiválóbb esemege és borfa-
jokból, teljesen fajtisztán, tökéletesen forrott, dús gyökérzetű példányok, szokványminőségben, mérsékelt áron, őszi vagy tavaszi szállításra megrendelhetők a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél
Medgyesén (N.-Küküllőm)

Tulajdonos: **GASPARI FRIGYES,** okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazdasági egyet let szőlészeti és borászati szakelődója, Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepének igazgatója, Nagy-küküllő vármegye volt szőlészeti biztosa stb.

Lugasszőlő-oltványok
szintén mérsékelt áron.

Készlet 3 millió.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Oltványaim az idén szebben fejlődtek mint valaha, mert a száraz időszak alatt 4 nagy vízmű által naponta 2 millió liternél nagyobb vízmennyiséggel lettek öntözve.

Gazdák figyelmébe!

50%-kal olcsóbb, mint bármely más világító anyag a Degen-féle

PYROLEUM

világítása.

A Pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony s már több mint ezer urodalomban bevezettetett.

Zalaegerszeg és vidékére rendeléseket elfogad, hol a hozzá való lámpák olcsó áron beszerezhetők és megtekinthetők

DEUTSCH HERMAN

központi áruházában Zalaegerszegen.

Egyben bátorkodom felhívni a n. é. közönség szives figyelmét kitünően felszerelt üzletemre, hol minden néven nevezendő rövidárú, üveg, porcellán, lámpa-féle, ugy szinte csipkék, diszek, cicák (boák) s legújabbban a Monarchia legszebb tábla üvege a legolcsóbb árban beszerezhetők.

Karácsonyra nagy játék és diszmu kiállítás.

BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
É KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLEKELVE VAN!

Gyomorbetegeknek,

akik meghűlés, gyomortúlterhelés, élvezhetlen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg eledlek, vagy szabálytalan életmód folytán gyomorhajban, gyomorkatharusban, gyomorfájdalomban nehéz emésztésben vagy elnyájkasodásban szenvednek, a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle

növény bor.

Kitünő gyógyerejének talált növényekből jó borral vegyítve készül, erősíti az ember gyomorszerveit anélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hathatósan működik az egészséges vérképződésre. Ezen bornak kellő időben való használata mellett minden jelenség, mint főfájás, felbőfőzés, gyomorégés, melyek idült gyomorhajoknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek.

Szorulás, kólikafájdalmak, szívverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnik.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, amelyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növény bor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszerárakban Zalaegerszegen, továbbá Zalaszentgróth, Vasvár, Körmend, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Devecser, Kisczell, Muraszombat, Bellatincez, Marczali, Tapolca, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csabrendek, Sárvár, Nemetújvár, Szentgothárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Mura-szerdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádasd, Vaspör, Szőc, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszent-lászló, Bóba, Középbisztricez, Pincez, Páka, Ujudvar, Nagyrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyirád. Ajka gyógyszerárakban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész Osztrák-Magyar monarchiában a gyógyszerárakban.

Utánzatoktól óvakodni kell

és csak

Ullrich Hubert-féle növ. bor

érendő.

A zalaegerszegi gyógyszerárak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az ország bármely részébe.

Fernolendit

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓ.

cipő fénymáz, a világ legjobb fénymáza és **Glanzcrème** világos cipők számára legszébb fényt adnak és megtartják a színt **állandóan**. Sárga vagy barna bőrből készült foltos cipők **Lyosin** alkalmazásával egész új színt kapnak.

Alapított 1812.-ben. **Gyárraktár Budapesten, V. Lipót-körut 24.** A levelek Bécsbe III/i. intézendők. A mosáshoz **Brunnen-szappan** veendő.

Fűtsünk jó szobaszénnel,

mely minden kályhában megég, nagy hőfoka van, kapható:

D. Horváth Győző

az „ARANY KASZÁ”-hoz címzett vas-, fűszer- és deszka-kereskedőnél

ZALAEGERSZEGEN.

Ajánlja rendezett raktárát:

Szénkénevező-, szecska- és répvágo gépek.

Rudvasak, gazdasági eszközök, mindennemű szerszámok, épület- és butorvasalások, építkezési anyagok, konyhaedények, fűszerek, lisztek, festékek, lackok, fegyverek, töltények, háztartási eszközök, korcsolyák, solingeni acél kések, ollók, deszkák és lécek.

Kályhák, tűzhelyek.